

Stichting voor christelijk praktijkonderwijs
voor Hardenberg e.o.

Bestuursverslag 2023

Stichting voor christelijk praktijkonderwijs
voor Hardenberg en omgeving

PrO Hardenberg

Levensrecht leren

Inhoudsopgave

Deel A Bestuursverslag

- Leeswijzer
- Voorwoord
- Hoofdstuk 1 Visie en Besturing
- Hoofdstuk 2 Governance
- Hoofdstuk 3 Onderwijs
- Hoofdstuk 4 Kwaliteitszorg
- Hoofdstuk 5 Personeel
- Hoofdstuk 6 Huisvesting
- Hoofdstuk 7 Samenwerkingsverbanden en verbonden partijen
- Hoofdstuk 8 Bedrijfsvoering
- Hoofdstuk 9 Risicomanagement
- Hoofdstuk 10 Jaarverslag Raad van Toezicht
- Hoofdstuk 11 Financieel beleid

Deel B Jaarrekening

Leeswijzer

Dit Bestuursverslag is bestemd als verantwoording aan de toezichhoudende instanties en allen die belang hebben bij een goed functioneren van Stichting voor Chr. Praktijkonderwijs voor Hardenberg e.o.

- Leerlingen en ouders
- Bedrijven en instellingen
- Ministerie van OC&W
- Raad van toezicht. Stichting voor Chr. Praktijkonderwijs voor Hardenberg e.o.
- Toeleverende scholen voor primair onderwijs en voortgezet onderwijs
- Gemeentelijke en regionale overheden
- Personeelsleden
- Algemeen geïnteresseerden

Het Bestuursverslag is mede gebaseerd op de verslagen van het directie-bestuurdersoverleg, de raad van toezicht en de medezeggenschapsraad, de jaarrekening, de accountantsverklaring en de reactie van de directeur en de bestuurder op een groot aantal bijlagen met cijfers.

Wilt u reageren op dit Bestuursverslag of meer informatie? Dat kan bij: Praktijkschool Hardenberg, Verlengde Korte Steeg 18 7772RZ Hardenberg, of e-mail naar info@prohardenberg.nl

Voorwoord

Met trots bied ik, namens stichting Praktijkonderwijs Hardenberg, het bestuursverslag aan met daarin onze verantwoording over het gevoerde beleid en behaalde resultaten van PrO Hardenberg in 2023.

Het bestuursverslag is bedoeld om duidelijk te maken tegen welke achtergrond de door de rijksoverheid verstrekte financiële middelen zijn ingezet. Daarnaast wil het bestuur duidelijk maken op welke wijze de besteding van de middelen heeft plaats gevonden. De bekostiging van onderwijsinstellingen door de rijksoverheid is gebaseerd op de principes van soberheid en doelmatigheid. Het is aan de onderwijsinstelling om te laten zien dat de inzet van die middelen effectief en efficiënt is geweest; effectief waar het gaat om het realiseren van de doelen van de schoolorganisatie en efficiënt waar het gaat om een optimum te bereiken in voorgaande binnen het daarvoor beschikbare budget

De verantwoording van het financiële beleid van een instelling is vastgelegd in de jaarstukken. Jaarstukken zijn de documenten met financiële en niet-financiële verantwoordingsgegevens, die op grond van wettelijke bepalingen door het bevoegd gezag van de bekostigde school moeten worden opgesteld en ingediend bij het departement. De jaarstukken gaan vergezeld van een accountantsverklaring.

Het jaar 2023 is voor PrO Hardenberg een jaar van transitie geweest. Het is het eerste volledige kalenderjaar van Jorisjan van Petegem geweest als directeur en beoogd bestuurder van PrO Hardenberg. Een jaar waarin we langzaam toewerken naar de benoeming van dhr. van Petegem als bestuurder van de stichting praktijkonderwijs Hardenberg. Ook binnen de school is het een transitiejaar geweest met een nieuwe organisatiestructuur, de aanstelling van twee teamleiders en de overstap op nieuwe leerlingvolg- en ICT-systemen. Het was ook een jaar van vooruit kijken. Allereerst naar 2024 waarin de bestuursoverdracht plaats zal vinden en verder vooruit, naar een nieuw schoolplan voor de periode '25-'28. Al met al voldoende om hier verslag van te doen en naar uit te zien.

Ik wens u veel plezier bij het lezen van het bestuursverslag. Uw reacties, ideeën en suggesties zijn uiteraard welkom.

Het bestuur van de Stichting voor Chr. Praktijkonderwijs voor Hardenberg e.o.

Jan Winters MEM, bestuurder

Hardenberg, februari 2024

Hoofdstuk 1 Visie en besturing

1.1 Missie

De missie van de school richt zich op een aantal aspecten:

Betrokkenheid en Veiligheid

Iedere leerling voelt zich welkom op onze school, want bij ons mag je zijn zoals je bent. We gaan uit van de kwaliteiten van leerlingen en doen dat altijd binnen een realistische context. Om zich te kunnen ontplooien moeten leerlingen zich veilig voelen. Om tot leren te komen moet je dingen doen die je nog niet goed kunt. Dit gebeurt op onze school in een warm pedagogisch klimaat, waarin je fouten mag maken en dan gewoon een nieuwe kans krijgt. Op PrO Hardenberg zien wij oprechte aandacht en betrokkenheid, in een geborgen en veilige setting, als voorwaarde om tot ontwikkeling te komen. Dit draagt bij aan het persoonlijk welbevinden van leerlingen en bevordert de sociale omgang. Het geeft ze de tools om samen te werken en relaties aan te gaan.

Respect en eigenwaarde

Ieder mens is waardevol. Respect tonen voor elkaar is een voorwaarde voor een schoolklimaat waarin iedereen zichzelf mag zijn. Respect dwing je niet af, dat bouw je op. Daarom hechten wij veel waarde aan een goede onderlinge relatie, waarin we open en transparant met elkaar communiceren. We laten leerlingen hun eigen talenten ontdekken om ze vervolgens in te kunnen zetten voor zichzelf en voor de ander. Met onze positieve benadering vergroten we de eigenwaarde van leerlingen.

Zelfredzaamheid en verantwoordelijkheid

Ieder mens heeft het recht om sturing te geven aan zijn eigen leven. In de ontwikkeling naar volwassenheid wordt zelfredzaamheid steeds belangrijker en daarom leren we leerlingen stapsgewijs meer verantwoordelijkheden te dragen. Na het doorlopen van het praktijkonderwijs kunnen jongeren zelfstandig en volwaardig meedoen in de maatschappij. We bereiden leerlingen voor op een toekomst waarin ze zelf keuzes zullen moeten maken op het gebied werken, wonen, vrije tijd en burgerschap.

Maatwerk

Elk mens is uniek. Vanuit je eigen talenten werken geeft voldoening en zingeving aan je leven en daarom staan voor ons de behoeften van de leerling centraal. Binnen PrO Hardenberg zoeken we voor iedere leerling naar de meest passende route op weg naar een baan. We realiseren maatwerk vanuit de verschillende disciplines, zowel binnen- als buiten de school. De leerling bepaalt langs welke meetlat wij zijn of haar ontwikkeling leggen.

Maatschappij

Onze school is een oefenplaats om uiteindelijk zelfstandig deel te nemen aan de samenleving. We laten de leerling een realistische houding ontwikkelen ten aanzien van de maatschappij. Ons onderwijs gaat verder dan de muren van de school. De samenwerking met ons netwerk speelt een belangrijke rol in de uitvoering van ons onderwijs. We staan open voor de wereld buiten de school en zetten de omgeving in waar dat nodig is. Samen dragen we de verantwoordelijkheid dat leerlingen zo goed mogelijk in de maatschappij terechtkomen. We bieden toekomstgericht onderwijs, waarbij we kritisch kijken naar de kansen en mogelijkheden die de maatschappij ons nu en in de toekomst biedt.

1.2 Visie

De visie van de organisatie valt uiteen in een drietal factoren, de visie op leren, op onderwijs en op onszelf

Visie op leren

Op onze school stimuleren we leerlingen om te onderzoeken wie ze zijn en leren ze om te reflecteren op hun kwaliteiten en beperkingen. Zo maken ze kennis met zichzelf. Door het vergroten van hun eigen kracht leren we de jongeren hoe ze omgaan met de verantwoordelijkheden die ze tijdens en na hun schoolperiode zullen moeten nemen. We bouwen daarmee aan zelfredzaamheid. Voor ons betekent dit dat onze leerlingen zelf, of met behulp van anderen, een waardevolle plaats in de samenleving kunnen verwerven.

Levensecht leren

In ons onderwijsaanbod is ruimte voor het talent van de leerling. We geloven dat het werken vanuit je eigen kracht energie geeft en motiveert. Door het aanleren van hefboomvaardigheden leren we de leerlingen hun talenten te zien.

We stimuleren leerlingen om stapsgewijs buiten hun comfortzone te treden en bieden hun daarvoor een leer- werkklimaat waarin ze tot leren durven te komen. Door respectvol, professioneel en authentiek te handelen vanuit gelijkwaardigheid, zorgzaamheid en tolerantie creëren wij een pedagogisch klimaat waarin alle leerlingen zich veilig en geborgen voelen. Door het geleerde ook te herhalen worden de leerlingen bevestigd in wat ze kunnen, daardoor krijgen ze steeds meer grip op het leren. We dragen er zorg voor dat leerlingen zich als persoon gekend voelen. Er is oprechte aandacht voor wie ze zijn en wat er speelt in hun leven. Tijdens onze lessen is altijd ruimte voor persoonlijke aandacht.

Ieder mens heeft een doel nodig om goed te kunnen functioneren. Daarom begeleiden we leerlingen bij het stellen van hun eigen doelen. Door het aanwakkeren van de intrinsieke motivatie vergroten we de eigenwaarde van onze leerlingen. We helpen ze hun eigen leerwensen te verhelderen en om de gevolgen ervan te overzien. We leren onze leerlingen om hun eigen verantwoordelijkheid te dragen, ook wanneer hun keuzes minder goed uitpakken. Zo stimuleren we de eigen regie van de jongeren. We streven ernaar dat ze hun groeiproces kunnen benoemen en zich bewust zijn van hun gedrag.

Visie op onderwijs

“Het vergt de inspanning van een geheel dorp om een kind op te voeden” is een oud Afrikaans gezegde. Daarmee wordt bedoeld dat iedereen in de directe omgeving een verantwoordelijkheid draagt bij het leren van kinderen. Dit is een waarde waar wij als school voor staan. Samen met elkaar en samen met de ouders/verzorgers dragen wij de verantwoordelijkheid om de leerlingen naar een passende plek in de maatschappij te brengen.

Leerlingen binnen het praktijkonderwijs leren het beste door het te doen. We werken daarom veelal vanuit een realistische context. Uitgangspunt van ons onderwijs is dat de inhoud en de omgeving van het onderwijs maximaal aansluiten op de praktijk. Immers, onze leerlingen ontwikkelen zich in een realistische werkomgeving sneller dan in de schoolbanken. Om concrete ervaringen op te doen, geven we leerlingen veel ruimte om binnen en buiten de school praktisch aan de slag te gaan.

Om tot levensecht leren te komen, zoeken we actief de samenwerking op met bedrijven en instellingen en spelen we in op de wensen van de arbeidsmarkt. In een begeleide setting laten we

leerlingen kennismaken met wat de maatschappij later van ze verwacht. Dit kun je zien aan hoe wij de vakken wonen en burgerschap, de praktijkvakken en de stages inrichten.

Ons onderwijs typeert zich door de lesstof in kleine, behapbare doelen op te bouwen. Zo laten we leerlingen zoveel mogelijk positieve leerervaringen opdoen. We zorgen dat de leerling zich niet overweldigd voelt tijdens het leerproces. We waken voor overvraging.

In ons onderwijs staat de leerling centraal. We zijn niet het soort school dat elke leerling op dezelfde wijze van A naar B brengt. We spelen juist in op verschillen in aanleg, mogelijkheden en leerwensen. We vertalen ons onderwijsaanbod naar betekenisvolle, inspirerende en effectieve lessen. De afwisseling en de balans in de theorievakken, de praktijkvakken en de stagemomenten versterkt het aanbod.

Ons doel is leerlingen in samenspraak met de ouders/verzorgers zo goed mogelijk te begeleiden op weg naar hun plek in de maatschappij. Dit doen we door hun ontwikkeling nauwkeurig in beeld te brengen en aan te sluiten op hun uitstroomperspectief. Ons onderwijsaanbod heeft meerwaarde voor de toekomst van de leerling op het gebied van wonen, werken, vrije tijd, burgerschap en algemeen welbevinden.

Levensrecht leren

Ons onderwijs is naar buiten gericht. We brengen leerlingen in contact met de wereld. We hebben aandacht voor andere culturen, voor actuele thema's en voor maatschappelijke vraagstukken. We spelen in op veranderingen zoals digitalisering en globalisering. Er is nadrukkelijk aandacht voor de ontwikkelingen in de maatschappij. De maatschappelijke veranderingen zitten in een stroomversnelling. Beroepen veranderen, de verscheidenheid aan culturen neemt toe en innoverende technieken stellen andere eisen aan de vaardigheden van onze jongeren.

We vinden het van belang om midden in de maatschappij te staan en stemmen ons onderwijs steeds af op de eigentijdse eisen, zodat onze leerlingen zo goed mogelijk in de maatschappij terechtkomen.

Visie op onszelf

Ieder mens is uniek en heeft het recht om zijn of haar eigen identiteit te ontwikkelen. Ieder mens mag er zijn en maakt op zijn of haar eigen manier de wereld een beetje mooier. We praten daarom met passie over onze leerlingen en zoeken steun bij elkaar om ons onderwijs steeds verder te verbeteren. We kiezen met ons hart voor dit type onderwijs en zijn in staat hier professioneel vorm aan te geven. We werken met elkaar samen vanuit een basis van wederzijds respect. Dat zie je in onze school door de manier waarop we met elkaar omgaan. We hebben vertrouwen in elkaars intenties en leren van onze fouten. We gaan uit van mogelijkheden en dat we in staat zijn om samen elke hindernis te overkomen. We hebben oog voor elkaar en communiceren transparant. We ondersteunen elkaar en waken ervoor elkaar niet te ondermijnen. We handelen vanuit de christelijke kernwaarden: vriendelijkheid, zachtmoedigheid, vertrouwen, naastenliefde en goedheid. Samen geven we vorm aan deze bijzondere vorm van onderwijs.

1.3 Juridische structuur

In de aanloop naar 2011 is door het toenmalige bestuur deze beslissing genomen tot het scheiden van bestuur en toezicht en is per 1 januari 2011 een Raad van Toezicht gevormd en een bestuurder benoemd. De Stichting voldoet daarmee aan de wettelijke eisen ten aanzien van het scheiden van bestuur en toezicht op het bestuur. De Stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41022656.

1.4 Samenstelling van de Raad van Toezicht

De namen en functies van de leden van de Raad van Toezicht in het verslagjaar zijn:

- Dhr. J. Bakker, voorzitter werkzaam in het onderwijs
- Mw. G. v.d. Wel, secretaris werkzaam in het onderwijs
- Mw. J. Willemsen zelfstandig ondernemer
- Dhr. A. van Dijk werkzaam in het publiek domein
- Dhr. H. Husinga pensionado
- Dhr. H. Brink, pensionado

In 2023 heeft ook een sollicitatieprocedure plaatsgevonden t.b.v. de werving van nieuwe leden als gevolg van vrijwillig vertrek van twee leden en het eindigen van de zittingstermijn. Hieruit zijn twee nieuwe leden benoemd die vanaf 2024 formeel aangesteld zullen worden als zodanig. Leden van de Raad van Toezicht ontvangen jaarlijks de vrijwilligersvergoeding.

Voor verdere informatie: zie hoofdstuk 10, jaarverslag Raad van Toezicht.

1.5 samenstelling van het bestuur

Het bestuur van de stichting bestaat uit een professionele bestuurder die is benoemd door de Raad van Toezicht, dhr. J. Winters MEM, zelfstandig ondernemer onderwijs. In aanloop naar de bestuurstransitie in 2024 zijn er in 2023 reeds veel bestuurlijke taken gemandateerd aan de directeur, dhr. van Petegem.

1.6 Interne organisatiestructuur

De bestuurder bestuurt op hoofdlijnen en geeft leiding aan de directeur van de school. De verantwoordelijkheidsverhoudingen tussen bestuurder en directeur zijn vastgelegd in een managementstatuut.

Vanaf 1 augustus 2022 wordt de school geleid door dhr. J. Van Petegem. In schooljaar 22/23 is door een werkgroep van directeur en coördinatoren gezocht naar de ideale interne organisatorische invulling voor PrO Hardenberg, rekening houdende met het aanstaande vertrek van de huidige bestuurder en de nieuwe rol van directeur-bestuurder die dhr. van Petegem zal gaan vervullen. Als gevolg van dit onderzoek is de organisatiestructuur op voorhand reeds aangepast om klaar te zijn voor de definitieve bestuursoverdracht. Dat betekent concreet dat naast de rol van directeur bestuurder er twee teamleiders zijn aangesteld met een stevig mandaat op het gebied van personeelszorg en organisatie van het onderwijs. Daarnaast is het aantal coördinatoren flink verminderd, de rol van onderwijscoördinator is opgegaan in die van teamleider, daardoor is het coördinatieteam gekrompen en bestaat nu uit een coördinator arbeidstoeleiding en nazorg, een zorgcoördinator-orthopedagoog, een coördinator praktijkvakken, een coördinator kwaliteitszorg, coördinator Entree-onderwijs en diplomering en een stagecoördinator. Met daarbij de aantekening dat laatstgenoemde functies de komende jaren via natuurlijke afvloeiing zullen opgaan in één van de andere rollen. Dit team fungeert direct onder de directeur als klankbord, coördinatiepunt en plek van beleidsvoorbereiding. Op uitvoeringsniveau bestaan de coördinatiefuncties met een geformaliseerd

zwaarder niveau aan taken en door de directeur gemandateerde verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Hiërarchisch gezien is er in de praktijk dus nu een lijn van de directeur-bestuurder naar coördinatoren en teamleiders en vandaar uit naar het uitvoeringsniveau.

De school heeft een medezeggenschapsraad (MR) bestaande uit twee medewerkers (personeelsgeleding) en twee ouders (oudergeleding). De MR heeft 2022 overleg gehad met de directeur. Agendapunten waren o.a.: werkdrukkiddelen, formatie, vakantierooster, etc.

1.7 jaarverslag vertrouwenspersonen

In het afgelopen jaar zijn er geen meldingen geweest bij de vertrouwenspersonen. Noch bij de interne vertrouwenspersonen, noch bij de externe vertrouwenspersonen. Deze laatste functie is belegd bij Hét Vertrouwensbureau, gevestigd te Hattem.

Hoofdstuk 2 Governance

2.1 Inleiding

Stichting voor Chr. Praktijkonderwijs voor Hardenberg e.o. werkt met de code Goed Bestuur VO. In dit hoofdstuk staan we stil bij de vier principes vanuit code Goed Bestuur VO: verantwoordelijkheid, professionaliteit, integriteit en openheid. We geven per principe een aantal voorbeelden hoe onze stichting hieraan werkt. Tevens bespreken we welke toekomstige ontwikkelingen we binnen onze organisatie op het gebied van governance zien.

2.2 De vier principes vanuit de code Goed Bestuur

2.2.1 Verantwoordelijkheid

De bestuurder is primair verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit en de randvoorwaarden die dat mogelijk maken. Oftewel, de bestuurder is verantwoordelijk voor het organiseren van het proces waarmee, en de kaders waarbinnen, goed onderwijs tot stand komt. De raad van toezicht houdt toezicht op de aanwezigheid van heldere normen die als basis dienen voor dit proces. De kaders die de onderwijsinspectie hanteert worden daarbij als leidraad gehanteerd. Daarmee creëren we een gezamenlijke publieke waarde, vanuit een visie op goed onderwijs en de onderliggende waarden. Dit wordt zichtbaar in de wijze waarop wij de governance in onze organisatie inrichten, gericht op effectieve, efficiënte en gedragen besluitvorming. Een aantal voorbeelden van hoe binnen Stichting voor Chr. Praktijkonderwijs voor Hardenberg e.o. gewerkt wordt t.a.v. verantwoordelijkheid benoemen we hieronder:

- Er is een goede verbinding tussen zowel de directie en de MR als tussen de raad van toezicht en de MR. Tweemaal per jaar zijn er themabijeenkomsten met deze drie gremia. In 2023 is naast de in de jaaragenda vastgestelde thema's a; begroting en evaluatie van de samenwerking een aantal inhoudelijke onderwerpen besproken die betrekking hebben op de kwaliteit van het onderwijs.
- Er wordt hard gewerkt aan een open (aanspreek)cultuur tussen bestuur en toezicht, net als tussen bestuur en directie. We verwachten dit van medewerkers binnen de school, dus verwachten we dit ook van onszelf.

2.2.2 Professionaliteit

Professionalisering is een belangrijk element in het personeelsbeleid, evenals alle zaken die daaruit voortvloeien. Het Human Resource Management (HRM) van een school draait eerst en vooral om de vrouw of man voor de klas. Het afgelopen jaar heeft de professionalisering grotendeels op teamniveau plaatsgevonden onder begeleiding van een extern deskundige. Het heeft zich vooral toegespitst op het gebruik maken van "systemen" om de kwaliteit van onderwijs te verhogen en de werkdruk tegelijkertijd te verminderen. Het team is meegenomen in de werking van een nieuw leerlingvolgsysteem, gebaseerd op het principe van handelingsgericht werken. Ook rondden twee collega's hun opleiding tot bevoegd (vak)docent af, onze lb'er haar opleiding tot kwaliteitscoördinator en startte één van de nieuwe teamleiders haar opleiding strategisch leidinggeven.

De persoonlijke professionaliteit van de medewerkers wordt besproken tijdens ontwikkel- en functioneringsgesprekken. Voor vragen over arbeidsinhoud, arbeidsvoorwaarden, arbeidsomstandigheden, verloning, verlof en leeftijdsbewust personeelsbeleid is er voor personeel de mogelijkheid tot contact met een P&O-medewerker het administratiekantoor. Medewerkers worden door de werkgever in de gelegenheid gesteld zich persoonlijk te professionaliseren.

Ook wordt er sinds 2023 jaarlijks met een afvaardiging van de raad van toezicht een gesprek over het functioneren van de bestuurder gevoerd. Daarbij komt tevens diens persoonlijke professionele ontwikkeling aan bod.

2.2.3 Integriteit

Om het vertrouwen van de samenleving verder te versterken is integer handelen onmisbaar. Integer handelen omvat zoveel als ‘het juiste doen, en het niet-juiste laten’ en ‘naar eer en geweten en naar beste kunnen en vermogen handelen’. Integer handelen krijgt vorm in een specifieke context en wordt voor een groot deel bepaald door de drijfveren en intenties van de betrokkenen.

Dat betekent dat bij elke beslissing die er genomen wordt het bevoegd gezag zich de vraag stelt: is dit goed voor de ontwikkeling van onze leerling en hebben we de middelen? Dan doen.

De bestuursstijl kan worden omschreven als waardegedreven en mensgericht, zonder resultaat uit het oog te verliezen. Mensgericht vanuit de idee dat de mensen binnen de organisatie de belangrijkste asset zijn om tot vervulling van onze missie te komen, namelijk goed onderwijs. Dat goede onderwijs is ook meteen onze grootste waarde, werken aan de optimale ontwikkeling van de ons toegewezen jongeren. Resultaatgericht betekent dat we ons richten op de kwalitatieve en kwantitatieve doelen van de organisatie en monitoren of die passen bij onze waarden én of we ze bereiken.

2.2.4 Openheid

Stichting voor Chr. Praktijkonderwijs voor Hardenberg e.o. heeft, zoals ik eerder schreef een maatschappelijke opgave en voert die uit met publieke middelen. Om die reden geven wij actief invulling aan het principe ‘openheid’. Deze open houding van het bevoegd gezag stimuleert het gesprek met belanghebbenden. Daarnaast wordt door actieve informatieverstrekking zichtbaar waar PrO Hardenberg voor staat en wat wij (willen) bereiken. Als voorbeelden noem ik hier:

- Door middel van het jaarverslag, informatie in de schoolgids en op de schoolwebsite laat PrO Hardenberg zien hoe de organisatie is vormgegeven, welke leer- en organisatieopbrengsten zijn behaald. Via deze kanalen wordt zichtbaar gemaakt hoe de verantwoordelijkheden geregeld zijn tussen directeur, bestuurder, raad van toezicht en de MR.
- Via “Vensters voor verantwoording” laten we tevens aan de buitenwereld zien hoe het staat t.a.v. tevredenheid van leerlingen, ouders, bedrijven, hoe het zit t.a.v. leeropbrengsten, uitstroomcijfers en de beoordelingen van inspectie worden hier getoond. Zodat potentiële nieuwe leerlingen samen met hun ouders tot een goede schoolkeuze kunnen komen.
- In het schoolplan 2020-2024 staan de doelen en ambities geformuleerd waar we in deze periode aan werken.

2.3 Toekomstige ontwikkelingen Governance

Al eerder genoemd is de transitie die komend jaar gaat plaatsvinden op bestuurlijk gebied. Met medewerking van betrokkenen uit alle lagen van de organisatie is gekozen voor een nieuw bestuursmodel per april 2024, waarbij het bestuur gevormd zal worden door de aanstelling van een directeur-bestuurder. Hierdoor komt er ook aanpassing in het managementstatuut, o.a. op het gebied van personeelszorg dat deels bij aan te stellen teamleiders komt te liggen. Mooie ontwikkelingen die gerechtvaardigd worden door de grootte (of liever kleinte) van de organisatie en de bijbehorende slagvaardigheidswens.

Hoofdstuk 3 Onderwijs

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk nemen we u mee langs enkele ambities die we ons zelf gesteld hebben t.a.v. het onderwijs en de resultaten die we daarin gehaald hebben. U krijgt een beeld van hoe we dit realiseren en welke toekomstige ontwikkelingen wij voor ogen hebben. We staan stil bij het toelatingsbeleid, onze onderwijskundige en onderwijs programmatische zaken, ambities uit het schoolplan, staan even stil bij passend onderwijs en de wijze waarop we zicht hebben op de ontwikkeling van onze leerlingen. Tevens tonen we de onderwijsprestaties/resultaten aan. Het maatschappelijk thema Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en hoe wij hier als organisatie mee omgaan, zullen we eveneens behandelen. Internationalisering behoort niet tot onze ambities. We sluiten dit hoofdstuk af met een samenvatting van onze toekomstige ontwikkelingen.

3.2 Toelatingsbeleid

Praktijkonderwijs is een vorm van regulier voortgezet onderwijs en sluit net als vmbo, havo en vwo aan op het basisonderwijs. Voorwaarde voor het praktijkonderwijs is een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor het praktijkonderwijs van commissie arrangeren en toewijzen (CAT) van het samenwerkingsverband. Praktijkonderwijs is voor kinderen die naar verwachting geen vmbo-diploma kunnen behalen, ook niet met wat extra hulp. De CAT beoordeelt of een kind praktijkonderwijs nodig heeft. Bij die beoordeling kijkt de commissie naar de ontwikkeling en capaciteiten van het kind, het schooladvies van de basisschool, maar ook naar de mening van de ouders/verzorgers.

3.3 ambities uit schoolplan 20-24

Een aantal belangrijke thema's uit het schoolplan die afgelopen jaar aan de orde zijn geweest wil ik hier graag benoemen.

Ambitie: Bestaande organisatiestructuur bespreken en waar nodig herinrichten tot duurzame, moderne, slagvaardige organisatie.

Zie 1.6

Ambitie: De gesprekkencyclus verder ontwikkelen.

Sinds eind 2023 ligt er een concept gesprekkencyclus voor personeel en een vastgestelde gesprekkencyclus voor de leerlingen/ouders.

Ambitie: Het ontwikkelen/invoeren van een digitaal LVS.

In 2023 is Presentis als leidend leerlingvolgsysteem geïntroduceerd. Er is afscheid genomen van SOMtoday. Er is een werkgroep actief geweest met de voorbereidingen hiervan en sinds de start van schooljaar 23/24 werken alle collega's hiermee. Ook de administratie is hier volledig op overgestapt. Dit LVS helpt ons met handelingsgericht werken en loopt als een rode draad door ons onderwijs.

Ambitie: Het actualiseren van het sociaal veiligheidsplan.

Is in 2023 opnieuw geschreven en vastgesteld.

Ambitie: Het herijken van het didactisch beleid.

Wat mij betreft de belangrijkste ambitie. Stappen die we hierin gezet hebben afgelopen jaar zijn de introductie van Snappet als belangrijkste (adaptieve) rekenmethode, DIA-toetsen als methode-onafhankelijke voortgangstoets, het starten met het schrijven van een taalbeleidsplan en de ontwikkeling van leerlijnen voor alle praktijkvakken.

3.4 Curriculum

Naast de reguliere AVO vakken als rekenen, Nederlands, burgerschap en Engels werken onze leerlingen zoveel mogelijk aan arbeidsvaardigheden tijdens de verschillende praktijkvakken. Dit jaar zijn de doorlopende leerlijnen voor de verschillende praktijkvakken afgerond. Voor ieder praktijkvak zijn nu leerlijnen, die we hebben gekoppeld aan competenties en ook als zodanig scoren in het leerlingvolgsysteem. Voor de AVO-vakken wordt een beleidsplan rekenen en voor taal geschreven op dit moment. Ook hebben we het vak facilitaire dienstverlening, vorig jaar reeds toegevoegd aan het curriculum, verder ontwikkeld tot een volwaardig certificeringsvak, inclusief externe stage. Dit schooljaar zijn we gestart met een pilot voor het vak uiterlijke verzorging.

We houden de ambitie om onze leerlingen meer mogelijkheden te bieden tot het behalen van –zo mogelijk branche erkende- certificaten. Uiteindelijk stellen we ons ten doel dat alle leerlingwerkplaatsen tot certificaten kunnen opleiden. De betrokken leerwerkmeesters van de vakken hebben daartoe contacten met relevante instellingen, laten zich scholen tot bevoegd opleider dan wel examinator en ontwikkelen in samenspraak met anderen het curriculum.

De volgende branche-erkende certificaten zijn inmiddels binnen bereik van onze leerlingen gekomen:

- Werken in de grootkeuken
- Basisvaardigheden metaal
- Lasdiploma (metaal)
- VCA-veiligheid,
- Heftruckchauffeur
- Trekker- rijbewijs
- Zorg en welzijn,
- HACCP - certificaat
- Schoonmaakdiploma RAS
- EHBO
- Het certificaat hout en meubel.
- Bosmaaiercertificaat
- Kettingzaag lichte velling

3.5 Passend onderwijs

Langzaam maar zeker wordt op den lande de term passend onderwijs vervangen door de naam inclusief onderwijs. Een lastiger definitie. Dat is merkbaar in de ontwikkelingen die we als school en als samenwerkingsverband hierin zetten. Van oudsher is het praktijkonderwijs een schoolsoort die zich, mede door de flinke regiofunctie die de meeste scholen voor praktijkonderwijs hebben, die al behoorlijk inclusief is. Binnen onze specifieke context merken we dat we meer en meer te maken hebben met doelgroepen binnen de school die niet voldoende hebben aan onze reguliere modus operandi. Dan hebben we het met name over externaliserend gedrag, over leerlingen die op (of onder) de grens van cluster 3 onderwijs functioneren, over NT2 leerlingen en over leerlingen met bijvoorbeeld angststoornissen. Het kunnen bedienen van deze doelgroepen heeft ook afgelopen jaar volop onze aandacht gehad. In de afgelopen jaren is door de school geïnvesteerd in een bredere zorgstructuur, (centrale) scholing van docenten om betere aansluiting te vinden met deze doelgroepen en de inzet van geschoolde specialisten op deelgebieden, zoals het aantrekken van een NT2 docent. Dit is en blijft een voortdurende zoektocht. Verder voorziet het bestuur de noodzaak tot blijvende aandacht voor het aangaan van samenwerkingsverbanden in welke vorm dan ook gericht op het continueren van

praktijkonderwijs in de regio Hardenberg; het zoeken naar een scherp profiel in de ontwikkelingen rond Passend Onderwijs en zal er veel aandacht moeten uitgaan naar het borgen van ingezet beleid, schoolontwikkeling en cultuurverandering.

3.6 Nationaal Programma Onderwijs

Een flinke groep leerlingen heeft in de Covid en post-covid periode merkbare achterstanden opgelopen op met name sociaal-emotionele ontwikkeling, op gedrag en op attitude. Daarnaast is heeft het kansrijk adviseren vanuit de basisschool mogelijk geleid tot een verbreding/verzwaring van onze leerlingpopulatie. De middelen die ons ter beschikking zijn gesteld vanuit het NPO hebben geholpen keuzes te maken die hierin helpend zijn geweest, zoals de inzet van extra jeugdwerkers in de klas. Nu deze middelen langzaam opdrogen merken we dat de in de aanvankelijke school-analyse gesignaleerde problematiek nog niet volledig is opgelost. Dit in combinatie met bovengenoemde ontwikkelingen op het gebied van passend onderwijs noopt ons tot een ook hierboven al genoemde alertheid inzake het maken van keuzes bij het aannamebeleid en de inzet van personeel.

3.7 Resultaten en uitstroom

Onze uitstroom is ons grootste resultaat. Als school waarbij niet het behalen van een cijfer of examen het belangrijkste is, maar een goedgevuld uitstroomportfolio en een gegarandeerd duurzame uitstroom richting arbeid of vervolgonderwijs, durf ik te stellen dat we trots kunnen zijn op ons resultaat. Afgelopen jaar behaalden 37 leerlingen hun pro-diploma, 17 leerlingen hun entree-diploma en nog veel meer leerlingen certificaten die veelal door de verschillende branches als volwaardig certificaat worden gezien en onze leerlingen helpen bij hun uitstroom richting arbeid.

Onze uitstroom wordt in onderstaand overzicht weergegeven. Daaronder het overzicht van dit jaar behaalde branchegerichte certificaten. Dit is exclusief onze schoolcertificaten.

Uitstroom van 2022-2023

Percentage plaatsing/bestendige uitstroom	96,4
---	------

Aantal leerlingen geplaatst/met bestendige uitstroom	27
--	----

Aantal leerlingen niet geplaatst / onbestendige uitstroom	1
---	---

Heeft de leerling een diploma entree-opleiding behaald binnen de verblijfsduur op pro?

	#	%
Ja	17	44 %
Nee	22	56 %

Heeft de leerling een erkend (branche)certificaat behaald met civiele waarde?

	#	%
Ja	28	72 %
Nee	11	28 %

Heeft de leerling één of meerdere (Boris) Praktijkverklaringen behaald?

	#	%
Nee	39	100 %

Welk uitstroomprofiel zijn ouders, leerling en school in het IOP overeengekomen?

	#	%
Arbeid	13	33 %
Beschut werk	7	18 %
Arbeid & leren	12	31 %
Leren	6	15 %
Anders, namelijk niet overeengekomen	1	3 %

Welk advies heeft de school in het laatste jaar praktijkonderwijs gegeven met betrekking tot best passende vervolgbestemming?

	#	%
Arbeid	14	36 %
Beschut werk	6	15 %
Arbeid & leren	7	18 %
Leren	11	28 %
Dagbesteding	1	3 %

Waar naartoe is de leerling uitgestroomd? / Hoe is de actuele situatie van de oud-leerling op dit moment te typeren?

	#	%
Arbeid	8	21 %
MBO bbl (arbeid en leren)	2	5 %
MBO bol (leren)	14	36 %
Andere school voor praktijkonderwijs	2	5 %
VMBO	1	3 %
VSO	7	18 %
Dagbesteding	1	3 %
Toeleidings/trainingstraject	1	3 %
Geen werk of school	3	8 %

Behaalde certificaten afgelopen schooljaar

Heftruck	5
VCA	7
Schoonmaak	5
Schoonmaak assistent	2
Hout dat werkt	2
GGI	3
Kassatraining	7
HACCP	3
Werken in de keuken	4
Werken in de bediening	4
Kettingzaag	3
Trekker rijbewijs	1

Basisvaardigheden Metaal	1
Bosmaaier	5
NIL 1 MAG lassen	1
Heggenschaar certificaat	1
Praktijkverklaring MAG lassen	1
IVIO KSE (Engels, Nederlands, rekenen)	49

3.8 Toekomstige ontwikkelingen onderwijs

Naast de eerdergenoemde ontwikkelingen op het gebied van inclusief onderwijs zijn we vooral aan het onderzoeken hoe we ons aanbod (nog) beter kunnen laten aansluiten op de individuele ontwikkelingsbehoefte en gepaard gaande uitstroomprofielen van de leerlingen. Voor arbeid en voor leren hebben we goede degelijke programma's, maar we merken dat we ook steeds meer leerlingen hebben die richting beschut werk en zelfs dagbesteding uitstromen. Ons huidige aanbod voldoet naar onze mening niet voldoende aan de eisen die die doelgroep aan ons stelt. Verder gaan we door met de ingeslagen weg om onze leerlingen met regelmaat te toetsen op capaciteiten en het aanbod van onze lessen daarop aan te laten sluiten, adaptiever te werken dus en minder generieke instructie aan te bieden. Daarnaast zal komend jaar veel nadruk worden gelegd op omgang met moeilijk verstaanbaar gedrag van een flink deel van onze leerlingen door middel van studiedagen.

Hoofdstuk 4 Kwaliteitszorg

4.1 Tevredenheid

In toenemende mate ontstaat de behoefte en de noodzaak om aan de omgeving duidelijk te maken waar wij voor staan en welke kwaliteit wij leveren. En om te meten of wat we doen ook het goede is, zoals we beogen. Ieder jaar worden daarom bij leerlingen, ouders en personeelsleden een veiligheids- en tevredenheidsonderzoek afgenomen. We maken hiervoor gebruik van ProZo. Deze laat het volgende beeld zien op een 5-puntsschaal, afgezet tegen het landelijk gemiddelde:

<i>Leerlingen (inclusief sociale veiligheid):</i>	2022-2023	2022-2023
	Landelijk	Hardenberg
1. Passend aanbod	3,18	3,16
2. Zelfstandigheid	2,82	2,67
3. Motivatie	2,97	2,92
4. Begeleiding	2,91	2,86
6. Stage	3,11	3,05
7. OPP/IOP en portfolio	3,09	3,10
8. Leerervaring	2,76	2,69
9. Veiligheidsgevoel	3,11	3,03
10. Veiligheid	3,82	3,77
11. Welbevinden	2,97	2,88
12. Leraren betrokkenheid	2,99	2,91
Gemiddelde score	3,06	3,00

<i>Ouders</i>	2022-2023	2022-2023
	Landelijk	Hardenberg
1. Passend aanbod	3,40	3,26
2. Stimulerende omgeving	3,31	3,17
3. Begeleiding	3,23	2,90
4. Stages en werken	3,26	3,11
5. OPP/IOP en Portfolio	3,22	3,08
6. Veiligheid	3,28	3,00
7. De school	3,28	2,98
8. Communicatie met ouders	3,18	2,85
Gemiddelde score	3,27	3,00

<i>Management en personeel</i>	2022-2023	2022-2023
	Landelijk	Hardenberg
1. Passend aanbod	3,24	3,05
2. Leerlingbetrokkenheid	3,09	3,12
3. Stimulerende omgeving	3,13	2,94
4. Begeleiding	3,44	3,21
5. Stages en werken	3,37	3,48
6. OPP/IOP en portfolio	3,33	3,42
7. Resultaten	3,25	3,33
8. Veiligheid	3,33	3,25
9. Professioneel handelen	3,08	2,86
10. Kwaliteitsbeleid	3,14	2,93
11. Communicatie met ouders	3,18	3,10
Gemiddelde score	3,24	3,17

PDCA

Uit bovenstaande wordt in elk geval zichtbaar dat we op bijna alle thema's aansluiten op het landelijk gemiddelde in het praktijkonderwijs. Dat is mooi, maar laat ook zeker ruimte voor ambitie. Die ambitie stellen we vast door 1x per jaar een studiedag data-analyse te organiseren, waarbij we met alle medewerkers de data vanuit de ProZo-enquête, de werkdrukscan van de MR, de resultaten van de verschillende (digitale) toets-systemen en de data uit ons leerlingvolgsysteem analyseren, conclusies trekken en verbeterplannen ontwerpen. We gebruiken de data zo in onze PDCA-cyclus.

Presentis

In 2023 zijn we gestart met de implementatie van Presentis. Presentis is een leerlingvolgsysteem dat zich richt op de administratieve kant van het onderwijs als de zorg- en resultaatkant. Een team van 9 collega's is aan de slag gegaan met ontwikkeling en implementatie hiervan. Daardoor kunnen we nu, na een jaar, al zeggen dat we flinke stappen maken in het handelingsgericht werken. Door deze implementatie zijn we genoodzaakt al ons handelen binnen ons onderwijs, curriculum, stage, etc.

onder de loop te nemen en ons stil te laten staan bij dat wat in dit verslag al vaker genoemd is: Doen we de goede dingen ook goed?

Verantwoording aan directe stakeholders

In het 2023 realiseerden we opnieuw de contacten met ouders door middel van de gesprekken over het OPP en IOP. Verder zijn er met de medezeggenschapsraad gesprekken gevoerd over het schoolontwikkelingsplan en de voortgang van het praktijkonderwijs. Met name de oudergeleding van de MR dient als klankbord bij het te voeren en te ontwikkelen beleid.

We publiceren tweemaandelijks een nieuwsbrief en daarnaast doen we verslag van de activiteiten via de website en de facebookpagina van de school. Met enige regelmaat weten we een pagina van het plaatselijk huis aan huisblad te vullen met een foto en een verslag van gehouden bijzondere activiteiten. Verder dient dit jaarverslag als hét middel waarmee inzicht verkregen kan worden in onze activiteiten van het afgelopen jaar en de resultaten daarvan.

4.2 Toekomstige ontwikkelingen kwaliteitszorg

In 2023 is het MT gestart met de ontwikkeling van een kwaliteitsmanagementsysteem. Aan de hand van de kwaliteitsaspecten in het onderzoekskader van de inspectie worden voor ieder aspect kwaliteitskaarten gemaakt waarin onze werk- of handelswijze wordt vastgelegd én tegelijk wat onze ambities zijn op dat aspect. Dit zal komend jaar worden verder ontwikkeld en geïmplementeerd. Hierdoor ontstaat een vorm van interne auditing, gekoppeld aan een kwaliteits-jaarkalender, waarmee we verwachten de PDCA-cyclus op het gebied van kwaliteitszorg in 2024 volledig op orde te hebben.

Hoofdstuk 5 Personeel

5.1 Personeelsbeleid

Mensen zijn de bouwstenen van onze organisatie. Onderwijs is mensenwerk. Het personeelsbeleid vormt zoveel als mogelijk een samenhangend geheel, waarbij door visie en missie ingegeven uitgangspunten, kaders en doelstellingen consistent worden gehanteerd.

Een integrale benadering van duurzame inzetbaarheid is van groot belang. Hierin wordt niet alleen aandacht besteed aan het individu, maar ook aan organisatorische vraagstukken binnen de school, betrokkenheid en welbevinden. We werken vanuit een levensfasebewust personeelsbeleid waarbij aandacht is voor de millennials, onze dertigers die veel “ballen tegelijk moeten hooghouden” in de vorm van het verlenen van ouderschapsverlof en overleg over de werkdagen/tijden, waar mogelijk worden wensen gehonoreerd. Oudere werknemers wordt de gelegenheid geboden om minder te gaan werken, zodat zij in staat zijn om hun werkzaamheden tot hun pensionering onder goede omstandigheden voor te zetten.

Een levensfasebewust personeelsbeleid begint dus niet bij de 50-plusser, maar is gericht op alle medewerkers, ongeacht hun leeftijd. Uitdagingen waar scholen voor staan zijn: hoe behouden we de oudere leerkracht, hoe bieden we voldoende ruimte aan de jonge leerkrachten en hoe motiveren we ervaren leerkrachten? Een goed levensfasebewust personeelsbeleid levert de school een aantal winstkansen op: dalende verzuimkosten; meer gemotiveerde medewerkers; effectievere inzet van personeel; langer behoud van kennis en expertise; minder lesuitval; meer eigen verantwoordelijkheid van de medewerkers voor hun loopbaan.

Belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar zijn de doorontwikkeling van de gesprekken-cyclus, nadat uit evaluatie bleek dat de als pilot gedraaide werkwijze van afgelopen jaar niet paste bij de nieuwe organisatiestructuur én de managementfilosofie van een school geleid op basis van

vertrouwen en eigen verantwoordelijkheid van personeelsleden. Dit proces is nog niet volledig afgerond en ligt voor advies en goedkeuring bij de MR.

5.2 Arbeidsomstandigheden & veiligheid

Onder het personeel heeft naast de jaarlijkse ProZo-enquête wederom een werkdrukinventarisatie plaatsgevonden, uitgevoerd door de MR. De uitkomsten daarvan worden winter 2024 besproken met als doel een teambreed gedragen plan om de belangrijkste oorzaken van ervaren werkdruk aan te pakken. Met de uitkomsten van het vorige onderzoek, te weten de omgang met gedragsmatig zwaardere leerlingpopulatie en de slecht functionerende ICT-omgeving, zijn we voortvarend aan de slag gegaan. We zijn overgestapt op een geheel nieuwe ICT-aanbieder, een nieuw leerlingvolg- en administratiesysteem en medio 2024 start een 5-daagse training voor het voltallige personeel over omgaan met moeilijk verstaanbaar gedrag bij leerlingen.

5.3 Kengetallen personeel 2023

Het aandeel van het management van de totale formatie is op Pro Hardenberg lager dan landelijk. Het verloop van medewerkers is op onze school buitengewoon gering. In 2023 is de formatie iets gegroeid. Belangrijkste oorzaak is de nieuwe organisatiestructuur, waardoor we in dit boekjaar iets te ruim in personeel zitten, wetende dat er door natuurlijke afvloeiing vanaf 2024 weer personeel vertrekt/minder gaat werken en daarnaast een aantal LC-functies wordt samengevoegd

Bezetting per functiecategorie:

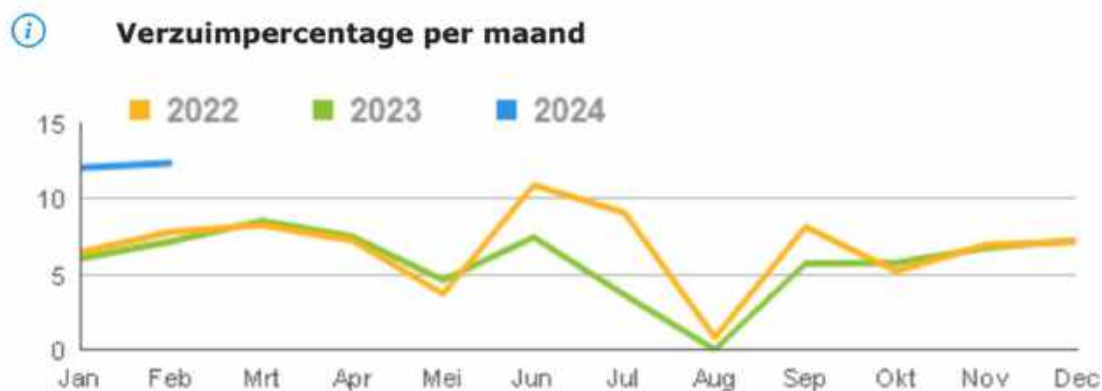
Directie 1,4 fte

OP 16,46 fte

OOP 9,74 fte

5.4 Ziekteverzuim 2023

In 2023 is het ziekteverzuimpercentage (ZVP) gedaald van 9,9% in 2022 gedaald naar 5,8% in 2023. Wel moet hierbij worden gemeld dat er sprake is van de wet van de kleine getallen. Twee langdurig zieke collega's nemen bijna 5 procentpunt van dat getal op hun conto. Het gemiddeld verzuim in 2023 is flink gedaald, er is nauwelijks sprake (meer) van langdurig verzuim in 2023 op een enkel re-integratietraject na.

5.5 Toekomstige ontwikkelingen personeelsbeleid

Door vermoedelijke krimp in leerlingaantallen is de verwachting dat ook het personeelsdeel de komende jaren iets zal krimpen. Naar verwachting zullen hieruit geen problemen uitstaan, aangezien er via natuurlijke afvloeiing ruimte in de formatie zal ontstaan. Verder zal de vernieuwde gesprekkencyclus worden geïmplementeerd en de daarmee gepaard gaande professionaliseringsverwachting zijn intrede doen. Tot slot is gelukkig voor ons tot nu toe het gevreesde personeelstekort nog niet van toepassing, maar dit is wel een ontwikkeling die we met belangstelling blijven volgen en waar we door middel van samenwerking met hogescholen en investeringen in zij-instroomtrajecten hopelijk van gevrijwaard blijven.

Hoofdstuk 6 Huisvesting

Het bevoegd gezag is economisch eigenaar van de school en de bijgebouwen alsmede speeltoestellen en andere terreininrichting op het adres Verlengde Korte Steeg 18 7772 RZ te Hardenberg. De gemeente Hardenberg is juridisch eigenaar van de gebouwen. Het bevoegd gezag draagt zorg voor het onderhoud van het schoolgebouw en overige huisvestingszaken

In onderwijskundige zin voldoet het schoolgebouw niet meer aan de eisen van deze tijd waarbij met name moet worden gedacht aan mogelijkheden om theorie en praktijk steeds verder te integreren. Ook fysiek is het gebouw afgeschreven. Er is sprake van lekkage, verrotting en schimmelvorming, naast onoverzichtelijkheid en het niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd. Vergeleken met andere VO-scholen in Hardenberg en praktijkscholen in de omgeving steekt onze school bijzonder schril af. Grote investeringen zijn nodig om het gebouw weer up-to-date te krijgen, vandaar dat er al een geruime periode wordt gesproken over nieuwbouw. We hebben een aanvraag voor nieuwbouw ingediend. De gemeente Hardenberg heeft onze aanvraag met voorrang opgenomen in het integraal huisvestingsplan voor het VO in de gemeente Hardenberg. De gemeente heeft in een raadsvergadering een bedrag van 5.9 miljoen euro gereserveerd voor nieuwbouw van PrO Hardenberg. Er is een plan van eisen opgesteld en er is locatieonderzoek geweest. Dat laatste heeft helaas (nog) niks opgeleverd. Ondanks vergaande afspraken in de afgelopen jaren is de ontwikkeling van nieuwbouw vanuit de gemeente stil komen te liggen en lijkt er weinig schot in de zaak te zitten. Een kleine opleving in dit dossier vond plaats in de zomer, toen een nieuwe projectleider door de gemeente is aangesteld om het proces vlot te trekken. Er zijn daarin wel stapjes gezet, maar onvoldoende naar onze mening. Het blijft bij ons hoog op de agenda staan.

6.1 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van de huisvesting

Op dit moment zijn er vergaande besprekingen rondom de genoemde nieuwbouw gaande. De verwachting is dat we komend jaar toch echt zullen starten met nieuwbouw.

Hoofdstuk 7 Samenwerkingsverbanden en verbonden partijen

Onze school beschikt over veel kennis ten aanzien van onze doelgroep en zet deze kennis ook actief in, binnen diverse (regionale) netwerken en samenwerkingsverbanden. Oogmerk van onze inzet is dat onze inspanningen er mede toe leiden dat iedere leerling in een passende onderwijssetting terecht komt. Op landelijk niveau participeren we in diverse relevante overlegsituaties; waaronder De sectorraad Praktijkonderwijs. Op regionaal niveau zijn we actief lid van Praktijknet, een samenwerkingsverband van praktijkscholen in Twente, Salland en omgeving Zwolle en sluiten we aan bij het directieoverleg van praktijkscholen uit Drenthe gezien de relatief nabije ligging van een aantal van deze scholen (Coevorden, Emmen, Hoogeveen) Binnen dit verband beleggen we een deel van onze scholing en doen we gezamenlijk aan schoolontwikkeling.

Binnen de gemeente Hardenberg doen we mee in en aan de volgende verbanden:

- Het Samenwerkingsverband VO NO-Overijssel
- Lokale Educatieve Agenda (LEA) Hardenberg, lid van de stuurgroep.
- Arbeidstrainingscentrum van de Larcom
- Overleggroep scholenhuisvesting van de gemeente Hardenberg
- Regionale Planning Onderwijsvoorzieningen (RPO)
- Ontwikkeling gezamenlijke visie op VO in Hardenberg

- Regionaal Techniek Centrum
- BOT-overleg (overleg VO-scholen Hardenberg)
- PRO-VSO overleg binnen de AMR Zwolle
- Sterk Techniek Onderwijs

We stellen ons goed op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen en proberen onze invloed in diverse beleidsprocessen optimaal uit te oefenen. Al jaren maakt de school deel uit van het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs NO Overijssel. Dit is een samenwerkingsverband tussen scholen voor voortgezet onderwijs waarin gestreefd wordt naar een optimale zorg voor iedere leerling.

Met het oog op de ontwikkeling van doorlopende leerlijnen en het geven van nazorg aan onze leerlingen, zijn we continu bezig goede relaties aan te knopen en te onderhouden met de ons omringende ROC's.

Sinds 1 januari 2017 is de bestuurder van PrO Hardenberg lid van het algemeen bestuur van het samenwerkingsverband en tevens voorzitter van het algemeen bestuur.

Ook in 2023 zijn er gesprekken gevoerd met PrO Assen, PrO Emmen en PrO Dokkum, allen ook éénpitters, om van elkaar te leren en elkaar te versterken. Deze gesprekken hebben een informeel karakter.

Hoofdstuk 8 Bedrijfsvoering

8.1 Inleiding

Stichting Praktijkonderwijs Hardenberg e.o. kent maar één school, derhalve is toewijzing in allocatie naar diverse scholen niet aan de orde. In hoofdstuk 8 sta ik kort stil bij hoe PrO Hardenberg haar financiën en bedrijfsvoering in 2020 op orde heeft gebracht, dan wel gehouden. De formele financiële verantwoording zit in deel B van dit verslag.

8.2 Bedrijfsvoering 2023

De bestuurder bepaalt het financiële beleid van PrO Hardenberg. Dat beleid wordt jaarlijks vastgelegd in de jaarbegroting en de meerjarenbegroting. De raad van toezicht keurt deze begroting goed en de MR verleent haar advies. Gedurende het verslagjaar legt de bestuurder haar beleid en de uitvoering daarvan voor aan de raad van toezicht. Hierin wordt de raad van toezicht geïnformeerd over de stand van zaken m.b.t. de realisatie van de begroting en de management rapportage. Wanneer er afgeweken wordt van de begroting, vraagt de bestuurder hiervoor vooraf goedkeuring aan de raad van toezicht en advies aan de MR.

PrO Hardenberg werkt met het programma Zidat voor de financiële administratie. Daarnaast werkt de Stichting ook met Spendcloud, voor de verwerking van inkoopfacturen.

8.3 Treasurybeleid

Het treasurybeleid is vastgesteld binnen de kaders van de regeling beleggen en belenen voor instellingen voor onderwijs en onderzoek. In het treasurystatuut wordt het treasurybeleid uiteengezet evenals een beschrijving van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, die vallen onder de bestuurder. Vervolgens wordt dit statuut vastgesteld door de RvT, vooraf geadviseerd door de

auditcommissie. Onder beheer van de bestuurder wordt jaarlijks toegezien op het bijstellen van het treasurystatuut mocht daar aanleiding toe zijn. De resultaten en bevindingen worden gerapporteerd aan de raad van toezicht. In 2023 heeft PrO Hardenberg geen uitstaande beleggingen en leningen voor zover dit publieke middelen betreft.

Hoofdstuk 9 Risicomanagement

9.1 Risico's t.a.v. leerlingen

Praktijkonderwijs Hardenberg onderkent de volgende risico's binnen dit domein:

1. *Leerlingenprognoses zijn moeilijk te maken i.v.m. passend onderwijs/zij instroom/afstroom*
2. *Vertrek van leerlingen als gevolg van situaties waarbij de veiligheid van kinderen in het geding is*

Wat betreft de risico's 1 en 2 kan gesteld worden dat ze geaccepteerd worden, omdat in het verleden reeds beheersmaatregelen getroffen zijn. De kans dat deze risico's zullen optreden is al verminderd of de impact is beperkt. PrO Hardenberg heeft grip op dit risico domein ten aanzien van leerlingen. Geen aanvullende actie noodzakelijk.

Risico 1: *Leerlingenprognoses zijn moeilijk te maken i.v.m. passend onderwijs/zij instroom/afstroom.* Er worden door de directie eigen prognoses opgesteld. Dit gebeurt op grond van alle beschikbare informatie (demografisch, ontwikkelingen in de gemeente, aanwezigheid (S)BAO/ISK etc.). De stichting evalueert achteraf de daadwerkelijke realisatie en heeft hierdoor een goed (en positief) beeld van de kwaliteit van de prognoses.

Risico 2: *Vertrek van leerlingen als gevolg van situaties waarbij de veiligheid van kinderen in het geding is.*

Er bestaat binnen Praktijkonderwijs Hardenberg beleid met betrekking tot klachtenafhandeling en schoolveiligheid. Voor het risico met een zeer grote impact, richt de school zich op een goede pedagogische relatie met de leerling en het gezin van herkomst. Zo kent de school het persoonlijk mentorschap, de huisbezoeken door het schoolmaatschappelijk werk, en de bespreking van risicoleerlingen in het zorgteam.

9.2 Risico's ten aanzien van personeel

PrO Hardenberg is zich ten aanzien van personeel bewust van de volgende risico's:

3. Opbouw van het personeelsbestand
4. Beperkte externe mobiliteit
5. Ziekteverzuim percentage /frequentie
6. Vaststellingsovereenkomsten/duurdere transitievergoeding
7. Meerjaren formatie
8. Ondeskundigheid opbouw personeelsdossiers

Wat betreft bovenstaand risico 4 kan gesteld worden dat het **geaccepteerd** wordt, omdat in het verleden reeds beheersmaatregelen getroffen zijn of aanvullende actie van weinig toegevoegde waarde is, gezien het minimale risico.

Het personeelsbeleid omtrent werving, selectie en benoeming is binnen PrO Hardenberg gericht op de visie dat professionaliteit en deskundigheid direct het hoger belang dienen van de leerlingen.

Scholing wordt strategisch door de directie ingezet en medewerkers dragen tevens zelf de verantwoordelijkheid voor het bijhouden van hun vakbekwaamheid.

De overige risico's worden **verminderd** door de inzet van beheersmaatregelen.

9.3 Risico's ten aanzien van financiën

Ten aanzien van financiën worden de volgende risico's onderkend:

9. Ontbrekend of ontoereikend treasurybeleid
10. Onzekerheid m.b.t. reguliere Rijksbekostiging
11. Procedures en voorschriften rondom aanbestedingen en inkoopbeleid

Wat betreft het risico 9 kan gesteld worden dat het **geaccepteerd** wordt, omdat reeds bestaande beheersmaatregelen afdoende functioneren en aanvullende actie van weinig toegevoegde waarde is, gezien het minimale risico of dat het risico nauwelijks beïnvloedbaar is.

Risico 9: Ontbrekend of ontoereikend treasurybeleid Het bestuur hanteert het treasurystatuut dat voldoet aan de regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016. Er is beleid omtrent treasury en vanuit dit oogpunt is dit een acceptabele situatie.

De overige risico's worden **verminderd** door de inzet van beheersmaatregelen.

9.4. Risico's ten aanzien van huisvesting

PrO Hardenberg is zich ten aanzien van huisvesting bewust van de volgende risico's:

12. Ontoereikende dekking verzekeringen (incl .dienstreis)
13. Opgelegde maatregelen vanuit de rijksoverheid
14. Datalek ICT
15. Bij normering achterblijvende materiële bekostiging (energie, schoonmaak)

Wat betreft risico 12 geldt dat hier gedacht wordt aan bijvoorbeeld aansprakelijkheid van PrO Hardenberg bij bijvoorbeeld dienstreizen van medewerkers. PrO Hardenberg is zich bewust van dit mogelijke risico en heeft door het afsluiten van verzekeringen het risico overgedragen aan een derde partij. Door het te verzekeren betekent niet dat het risico verdwenen is, maar wel dat de impact is **verminderd**.

Wat betreft de risico's 13 en 15, kan gesteld worden dat ze **geaccepteerd** worden, omdat ze niet aan de orde zijn. Aanvullende actie is niet nodig. De risico's zijn verwaarloosbaar of nauwelijks beïnvloedbaar.

Risico 13: Opgelegde maatregelen vanuit de rijksoverheid.

Aangezien dit risico nauwelijks beïnvloedbaar is, wordt dit risico door PrO Hardenberg geaccepteerd.

Risico 15: Bij normering achterblijvende materiële bekostiging (energie, schoonmaak)

De kans en impact van dit risico maken dat het kwantificeerbaar een klein risicobedrag vormt. De discussie dat de bekostiging iets achterblijft, wordt al jaren op landelijk niveau gevoerd met diverse 75 instanties. Jaarlijks wordt de materiële bekostiging minimaal bijgesteld. Deze indexering is voorgeschreven en wordt vastgesteld aan de hand van de ontwikkeling van de netto materiële overheidsconsumptie. Dat deze indexering niet opweegt tegen de prijsstijgingen van leveranciers, kan ervoor zorgen dat het moeilijker wordt om een sluitende materiële begroting op te stellen. Dit is bij PrO Hardenberg nog niet aan de orde. Vanuit andere budgetten kunnen er gelden worden ingezet voor het materiële deel. In de begroting wordt met dit facet rekening gehouden en zodoende is het risico acceptabel.

Risico 14 wordt **verminderd** door de inzet van beheersmaatregelen zoals onlangs ingestelde multi-factor-authenticatie en invoering van het advanced-technology-protocol (TPA)

9.5 Risico's ten aanzien van onderwijskwaliteit.

PrO Hardenberg onderkent de volgende risico's binnen dit domein:

16. Negatieve beoordeling onderwijsinspectie (zwakke school)/lage leerling opbrengst
17. Risico's t.a.v. achterblijven van onderwijsinnovatie/beleidsmatig handelen door de school

Deze risico's worden **verminderd** door de inzet van beheersmaatregelen.

9.6. Risico's ten aanzien van organisatie.

PrO Hardenberg is zich ten aanzien van de organisatie bewust van de volgende risico's:

18. Negatieve berichtgeving over de stichting
19. Gebeurtenissen op werkvloer (leerling, personeel)
20. Kwaliteitstuurinformatie onvoldoende (vooruitkijken)
21. Onduidelijkheid in taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden / AO IB niet op orde
22. Sturing op administratieve processen bedrijfsvoering
23. Risico's m.b.t. samenwerkende partijen
24. Risico's m.b.t. passend onderwijs
25. Risico's m.b.t. fraude
26. Kwetsbaarheid in bestuur/ eenmansfuncties
27. Meekunnen ontwikkelen met het aanbieden van onderwijs dat aansluit op de arbeidsmarkt

Wat betreft risico 18 geldt dat PrO Hardenberg dit wil vermijden. Dit betekent niet dat negatieve berichtgeving niet kan optreden, maar PrO Hardenberg streeft ernaar om de oorzaak zoveel mogelijk weg te halen. Zorg voor elk kind en zorg en aandacht voor de omgeving zijn belangrijke pijlers voor de stichting.

De overige risico's worden **verminderd** door de inzet van beheersmaatregelen.

9.7 Interne Risicobeheersing

Risico 19: *Gebeurtenissen op werkvloer (leerling, personeel)*

PrO Hardenberg heeft een protocol met de algemene gedrags- en integriteitscode opgesteld, deze is op de website terug te vinden. Hierin worden de gemaakte afspraken in de vorm van gedragslijnen en concrete regels uitgelegd. Het blijft de verantwoordelijkheid van de directies, medewerkers en leerlingen om deze afspraken na te leven.

Risico 21: *Kwaliteit stuurinformatie onvoldoende (vooruitkijken)*

De ondersteuning en kwaliteit van het administratiekantoor worden optimaal ingezet om beschikbare informatie te genereren. De kwaliteitsoutput wordt bespreekbaar gemaakt. Deze maatregelen vormen een continu proces.

Risico 22: *Onduidelijkheid in taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden/AO IB niet op orde.*
Hier wordt op dit moment aan gewerkt om het zo snel mogelijk in orde te hebben.

Risico 23: *Sturing op administratieve processen bedrijfsvoering*

De financiële en personele administratie zijn uitbesteed, waarbij de directie de verbindende schakel is tussen de organisatie en de dienstverlener. Bij de controle van de jaarrekening wordt door de

accountant de AO/IB van diverse processen beoordeeld. Bij op- of aanmerkingen wordt het proces aangepast, waardoor we dit risico als zeer onwaarschijnlijk en klein kunnen kwantificeren.

Risico 24: Risico's m.b.t. samenwerkende partijen

De bestuurder van PrO Hardenberg heeft ook een bestuurlijke rol bij het samenwerkingsverband Klasse. Intercollegiaal overleg voeren en goed samenwerken draagt bij om risico's te beteugelen. Alertheid blijft geboden om de kans op dit risico klein te houden.

Risico 25: Risico's m.b.t. passend onderwijs

Ontwikkelingen/wetgeving met betrekking tot passend onderwijs worden goed opgevolgd. Er wordt afgestemd met andere partners. Bij onzekerheid over toekomstige baten, hier geen structurele verplichtingen tegenover zetten. Flexibiliteit in de organisatie handhaven.

Risico 26: Risico's m.b.t. misstanden

Om deze risico's te verminderen is er binnen PrO Hardenberg het protocol klokkenluidersregeling opgesteld. Deze regeling brengt het uitgangspunt tot uitdrukking dat een vermoeden van een misstand in beginsel eerst intern aan de kaak moet worden gesteld. De organisatie moet (in beginsel) in de gelegenheid worden gesteld om zelf orde op zaken te stellen. In bepaalde gevallen biedt de regeling echter de mogelijkheid om extern melding te doen. In gevallen waarin in redelijkheid niet verwacht kan worden dat de interne procedure doorlopen wordt, kan (direct) melding worden gedaan bij een onafhankelijke externe derde.

Risico 27: Kwetsbaarheid in bestuur/eenmansfuncties

De kwetsbaarheid is een risico waarvoor beheersmaatregelen zijn getroffen om zowel de kans als de impact van het risico te verkleinen. Denk hierbij aan goede verslaglegging en archivering van zaken. Korte communicatielijnen en het delen van kennis met raad van toezicht en medewerkers. Back-up van bestuurlijke activiteiten zoeken binnen interne organisatie bij directeur. M.b.t. administratieve activiteiten kan externe partner ingezet worden.

Risico 28: Mee kunnen ontwikkelen aan het aanbieden van onderwijs dat aansluit op de arbeidsmarkt

Ontwikkelingen/wetgeving met betrekking tot dit onderwerp goed blijven monitoren. Bij onzekerheid over toekomstige baten, hier geen structurele verplichtingen tegenover zetten. Flexibiliteit in de organisatie blijven handhaven.

Hoofdstuk 10 Jaarverslag Raad van Toezicht

10.1 Inleiding

In de aanloop naar 2011 is door het toenmalige bestuur de beslissing genomen tot het scheiden van bestuur en toezicht en is per 1 januari 2011 een Raad van Toezicht gevormd en een bestuurder benoemd. De Stichting voldoet daarmee aan de wettelijke eisen ten aanzien van het scheiden van bestuur en toezicht op het bestuur. De Stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41022656.

10.2 Samenstelling van de Raad van Toezicht

De namen en functies van de leden van de Raad van Toezicht in het verslagjaar zijn:

- Dhr. J. Bakker, voorzitter werkzaam in het onderwijs
- Mw. G. v.d. Wel, secretaris werkzaam in het onderwijs

- Dhr. A. van Dijk werkzaam in het publiek domein
- Dhr. H. Huisinga pensionado

Helaas waren de heer Bakker en mevrouw Willemsen door longcovid langdurig uit de running, ze hebben daarom besloten hun werkzaamheden per 31 december 2022 te beëindigen. De rvt heeft een sollicitatieprocedure uitgezet om twee nieuwe leden te werven. Deze procedure is succesvol verlopen en per ingang van 1-1-2024 treden de nieuwe leden in dienst en zij hebben tijdens de laatste rvt vergadering van 2023 al kennisgemaakt met de andere leden.

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen jaarlijks de vrijwilligersvergoeding. Deze bedraagt voor het jaar 2023 € 1800,-- p.p.

10.3 Vergaderingen van de RvT

De Raad van Toezicht heeft gedurende het verslagjaar vijf vergaderingen gehad, waarin de bestuurder rapporteert en verantwoording aflegt over het gevoerde beleid en de raad informeert over ontwikkelingen op school. De Raad van Toezicht houdt toezicht op de doelmatige en rechtmatige bestedingen van onderwijsmiddelen door middel van periodieke rapportages en tijdens overleg met de bestuurder.

Agendapunten zijn geweest: Personeel, Huisvesting, Q rapportages en ontwikkelingen in het samenwerkingsverband. Daarnaast is de jaarrekening van 2022 met de betreffende accountant doorgesproken en door de RvT goedgekeurd. Ook is de begroting voor het jaar 2023 doorgesproken en goedgekeurd door de Rvt.

10.4 Verhouding tussen RvT en bestuurder

De bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de Raad van Toezicht en de bestuurder zijn vastgelegd in een bestuursreglement. Eén maal per jaar voert een vertegenwoordiging van de RvT een functioneringsgesprek met de bestuurder. Waar nodig vond tussentijds overleg plaats.

10.5 Overleg met de medezeggenschapsraad

De Raad van Toezicht heeft in het verslagjaar overleg gevoerd met de medezeggenschapsraad en 2 keer een gezamenlijke vergadering belegd en gehouden.

10.6 Zelfevaluatie

De Raad van Toezicht heeft in de loop van het verslagjaar de eigen rol als toezichthouder geëvalueerd en is tot de conclusie gekomen dat de verhouding tot de bestuurder helder is, dat de raad als toezichthouder over voldoende en kwalitatief goede informatie beschikte om de kwaliteit van het bestuur en de gang van zaken in de school te kunnen beoordelen. In 2023 heeft de Raad van Toezicht besloten tot een beleggen van een bijeenkomst onder leiding van deskundigen van Verus omdat er veel wisselingen hebben plaatsgevonden onder de leden van de Rvt. Deze zal plaatsvinden in 2024. Onderwerpen zijn o.a. scheiding van bestuur en toezicht, positie, rol en verantwoordelijkheid en het governance model.

Hoofdstuk 11 Financieel beleid

11.1 Inleiding

Sinds de invoering van de lumpsumfinanciering zijn de verantwoordelijkheden ten aanzien van de beheersing van zowel de personele en materiële kosten volledig bij het schoolbestuur komen te liggen. Om deze verantwoordelijkheid nu en in de toekomst te kunnen nemen, is een gezonde financiële situatie evenals een goed werkende Planning & Control van groot belang. De verantwoordelijkheid voor het opstellen van de begroting ligt bij het bestuur. De Raad van Toezicht (RvT) keurt de begroting goed, na een positief advies van de bestuurder. De realisatie van de begroting en de bewaking ervan is een tevens een taak van de bestuurder. Deze rapporteert op geregelde tijden aan de RvT.

Met de administratiedienstverlener (Preadyz) zijn afspraken gemaakt over de periodieke levering van periodieke managementinformatie. Na de maanden mei en september worden managementrapportages opgeleverd met een eindejaar prognose. Deze cijfers zijn voorzien van een analyse en worden besproken met de Raad van Toezicht, zodat eventueel kan worden bijgestuurd.

11.2 Financiële kaders

Het bestuur heeft minimum- en streefwaarden van belangrijke financiële kengetallen vastgesteld. Elk jaar wordt in de begroting vastgesteld hoe de beschikbare middelen over de scholen en het management worden verdeeld. Bij de verantwoording van de middelen wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen private en publieke gelden.

Er is sprake van een budgetverdeling waarbij de binnenkomende gelden met behulp van verdelingsregels worden gespreid over de diverse grootboekregels. De verdelingsregels komen globaal op het volgende neer: Materiële en personele lasten worden samen met de gecombineerde baten op schoolniveau beheerd, waarbij de personele toedeling gemeten in fte's door de schooldirecteur wordt gemonitord. Een heel specifieke toewijzing van baten en lasten naar schoolniveau betreffen de middelen voor werkdrukvermindering en het inhaalprogramma voor achterstandenbeleid.

11.3 Treasurybeleid

Het treasurybeleid is vastgesteld binnen de kaders van de regeling beleggen en belenen voor instellingen voor onderwijs en onderzoek. In het treasurystatuut wordt het treasurybeleid uiteengezet evenals een beschrijving van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, die vallen onder de bestuurder. Vervolgens wordt dit statuut vastgesteld door de RvT, vooraf geadviseerd door de auditcommissie. Onder beheer van de directeur-bestuurder wordt jaarlijks toegezien op het bijstellen van het treasurystatuut mocht daar aanleiding toe zijn. De resultaten en bevindingen worden gerapporteerd aan het bestuur. In 2023 heeft PrO Hardenberg geen uitstaande beleggingen en leningen voor zover dit publieke middelen betreft.

11.4 Investeringsbeleid

Gedurende het boekjaar hebben de reguliere investeringen plaatsgevonden met betrekking tot leermiddelen, ICT en huisvesting. Het geplande onderhoud op basis van het meerjaren-onderhoudsplan is gedurende het kalenderjaar niet in zijn geheel uitgevoerd. Deze is doorgeschoven naar 2024.

11.5 Kengetallen

Binnen onze stichting zijn belangrijke grenswaarden van financiële kengetallen vastgesteld. Deze hebben vooral betrekking op kengetallen over de balanssituatie per 31 december van enig jaar. De Commissie Don maakt hierbij onderscheid tussen een beoordeling van het vermogensbeheer en een beoordeling van het budgetbeheer.

Hieronder staat een overzicht van de kengetallen voor PrO Hardenberg over het jaar 2023 en 2022. Daarin valt op dat de norm ruimschoots behaald wordt van de kengetallen.

Kengetallen	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Norm
1. Vermogensbeheer			
Solvabiliteit 2	82%	86%	20%
Huisvestingsratio	4,3%	4,6%	<10%
2. Budgetbeheer			
Rentabiliteit	3,4%	7,9%	0,0%
Liquiditeit	4,82	6,54	>1,0
3. Weerstandsvermogen			
Weerstandsvermogen	50%	56%	10-40%

Beoordeling van het vermogensbeheer (balans)

11.5.1 Solvabiliteit

Het begrip solvabiliteit houdt in: de mate waarin de organisatie door de omvang van haar eigen vermogen in staat is om ook op langere termijn aan haar verplichtingen te kunnen voldoen en slechtere tijden te doorstaan. De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen het 'eigen vermogen (inclusief voorzieningen)' en het 'totale vermogen'. De norm is 50%. Door de eerder genoemde Commissie Don is de minimumeis op 20% gesteld. De stichting heeft zowel in 2022 als 2023 een ruim hogere solvabiliteit dan de hierboven genoemde percentages. Dit geeft aan dat de stichting ruim voldoende in staat is om aan haar verplichtingen te voldoen.

11.5.2 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen (ook wel de vermogensbuffer genoemd) geeft de omvang van het eigen vermogen in verhouding tot de totale baten weer. Het geeft een indicatie van de financiële veerkracht en continuïteit na een calamiteit. Op dit moment staan we met 50% boven het gestelde streefminimum van 10%-40%.

11.5.3. Huisvestingsratio

De huisvestingsratio is de verhouding tussen de huisvestingslasten (inclusief de afschrijvingen gebouwen) en de totale lasten. De huisvestingsratio geeft het aandeel van de totale huisvestingslasten in verhouding van de totale lasten weer. Er wordt hierbij een maximum van 10% als norm gehanteerd. De stichting heeft een huisvestingsratio van 4,3% in 2023 en valt hiermee onder de grens.

Beoordeling van het budgetbeheer

11.5.4. Liquiditeit

Liquiditeit is de mate waarin de school over liquide middelen kan beschikken en de verhouding tussen de omvang van die liquide middelen en op korte termijn te verwachten uitgaven. De norm is > 1,5. Door de Commissie Don is de ondergrens bepaald op 0,5 en de bovengrens op 1,5. De stichting heeft een liquiditeitsratio van 6,54 in 2023. In zowel 2022 als in 2023 is de liquiditeitsratio hoger dan deze grens en dit geeft aan dat de stichting op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

11.5.5. Rentabiliteit

De rentabiliteit wordt bepaald door het 'resultaat uit gewone bedrijfsvoering' te delen door het totaal aan baten. In non-profit organisaties wordt de rentabiliteit ook wel het begrotingsoverschot genoemd (of het begrotingstekort bij een negatief exploitatieresultaat). De rentabiliteit voor 2023 is 7,9%. Dit betekent dat in 2023 meer ontvangen is dan aan middelen ingezet. We hebben dus de reserves kunnen aanvullen.

11.6. Normatief vermogen

De inspectie van het onderwijs heeft een signaleringswaarde ontwikkeld om bovenmatige reserves bij onderwijsinstellingen te signaleren. Deze signaleringswaarde wordt het normatief vermogen genoemd. De aanleiding hiervoor is de conclusie van de inspectie dat de reserves in het onderwijs geleidelijk toenemen. Vanaf verslagjaar 2022 dient het bestuur verantwoording af te leggen over de hoogte van de reserves. Bij PrO Hardenberg is op 31 december 2023 sprake van overschrijding van het normatief vermogen.

Overschrijding normatief vermogen 31-12-2023	
Normatief publiek eigen vermogen	€ 528.084
Werkelijk publiek eigen vermogen	€ 1.716.549
Reservepositie	€ 1.188.465

Het eigen vermogen bedraagt op 31 december 2023 € 1.766.114. Dit is onder te verdelen in de volgende posten:

Eigen vermogen	31-12-2023
Algemene reserve	€ 1.155.299
Bestemmingsreserve personeel	€ 36.250
Bestemmingsreserve materieel	€ 525.000
Bestemmingsreserve privaat	€ 49.565
Totaal	€ 1.766.114

Algemene reserve

Het niet bestemde deel van het eigen vermogen heeft betrekking op de publieke exploitatieresultaat van de school en is ondergebracht in de algemene reserve. Deze reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de vereniging.

Bestemmingsreserve personeel

In 2020 is er voor € 50.250 ondergebracht in de personele reserves voor verhoging Whk premie bij WGA uitkeringen (€36.250) en niet-bekostigde groeitelling (€14.000). Hier is in 2023 een correctie op gemaakt van €14.000, omdat de personele reserve voor niet-bekostigde groeitelling niet meer terecht was opgenomen.

Bestemmingsreserve materieel

Deze reserve is gevormd voor voorgenomen nieuwbouw. Deze bestemmingsreserve is met 50% opgehoogd, aangezien het bedrag dat er stond in 2015 is gereserveerd voor nieuwbouw, de inflatie en de huidige kostprijs van (bouw)materialen rechtvaardigt deze verhoging.

Bestemmingsreserve privaat

De bestemmingsreserve privaat is de reserve van de vereniging.

11.7. Analyse financiële situatie

De hiervoor genoemde financiële kengetallen voor vermogensbeheer en budgetbeheer geven een goede indicatie van de financiële situatie van onze stichting. Alle kengetallen voldoen aan de gestelde normen en daarmee is de financiële situatie gezond te noemen.

Het exploitatieresultaat 2023 is €254.857 positief. In vergelijking met de begroting 2023 is dit €232.000 hoger dan begroote resultaat.

Overzicht van begroting en realisatie 2023 en de realisatie 2022:

Meerjaren exploitatie	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023	Begroting 2024
3. Baten				
3.1 Rijksbijdragen	2.868.741	2.780.623	3.072.576	2.755.360
3.2 Overheidsbijdragen	76.188	36.500	42.865	36.500
3.5 Overige baten	94.006	26.500	31.555	26.500
Totaal baten	3.038.935	2.843.623	3.146.995	2.818.360
4. Lasten				
4.1 Personeelslasten	2.413.519	2.346.995	2.391.751	2.460.761
4.2 Afschrijvingen	48.284	49.410	47.560	52.300
4.3 Huisvestingslasten	115.929	116.750	126.548	131.000
4.4 Overige lasten	357.110	307.530	391.782	343.515
Totaal lasten	2.934.842	2.820.685	2.957.641	2.987.576
Financiële baten en lasten	399	0	58.599	40.000
Resultaat	104.493	22.938	247.953	-129.216

De baten zijn in 2023 10,7% hoger uitgevallen dan begroot. Daar tegenover staat dat de kosten 4,8% hoger uitvallen dan is voorzien. De stijging in de lasten is voornamelijk toe te schrijven aan personele lasten en de overige lasten. In de volgende paragrafen zal de reden van deze stijgingen, voor de personele lasten veelal voortkomend uit meerdere cao-wijzigingen, worden toegelicht.

Een van de redenen dat deze verschillen in 2023 groot uitvallen, is omdat de wijzigingen in de cao niet bekend waren ten tijde van het opmaken en vaststellen van de begroting.

11.8. Toelichting op de staat van baten en lasten

11.8.1. Baten

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Vershil
3.1 Rijksbijdragen	2.780.623	3.072.576	291.953
3.2 Overheidsbijdragen	36.500	42.865	6.365
3.5 Overige baten	26.500	31.555	5.055
3 Opbrengsten	2.843.623	3.146.995	303.372

De totale baten zijn € 303.372 hoger dan begroot. De hogere Rijksbijdrage komt onder andere door de verhoging van de basisbekostiging VO 2023, aanvullende bekostiging LWOO en PRO en de PenA werkdrukverlaging.

3.1 Rijksbijdragen

3.1 Rijksbijdragen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Vershil
Normatieve Rijksbijdragen	2.628.295	3.012.544	384.249
Overige subsidies OCW	118.765	2.409	-116.356
Doorbetaalde Rijksbijdragen SVW	33.563	57.623	24.060
Totaal	2.780.623	3.072.576	291.953

De Rijksbijdragen zorgen door de herziene bekostigingsbeschikkingen die zijn afgegeven, voor een stijging van € 194.162 ten opzichte van de begroting. In 2023 zijn herziene beschikkingen afgegeven voor de rijksbijdragen materieel en personeel waarin aangepaste bekostigingsvariabelen, o.a. in verband met compensatie cao-vergoedingen, zijn verwerkt. Hierdoor zijn de Rijksbijdragen gestegen ten opzichte van de begroting in 2023. In de normatieve Rijksbijdragen zijn de ontvangen Nationaal Programma Onderwijs (NPO gelden) verantwoord groot €195.868. De regeling NPO gelden is per 31-7-2023 beëindigd.

In de doorbetalingen vanuit het SWV is meer ontvangen dan begroot (€ 24.000).

3.5 Overige baten

3.5 Overige baten	Begroting 2023	Realisatie 2023	Vershil
Ouderbijdragen	6.000	8.320	2.320
Opbrengst verhuur	0	188	188
Overige baten	20.000	23.046	3.046
Opbrengst kantine	500	0	-500
Totaal	26.500	31.555	5.055

11.8.2. Lasten

Pro Hardenberg	Begroting 2023	Realisatie 2023	Vershil
4.1 Personeelslasten	2.346.995	2.391.751	-44.756
4.2 Afschrijvingen	49.410	47.560	1.850
4.3 Huisvestingslasten	116.750	126.548	-9.798
4.4 Overige lasten	307.530	391.782	-84.252
4. Totaal lasten	2.820.685	2.957.641	-136.956

In de kostensfeer zit een overschrijding in de personeelslasten. Daar wordt € 44.756 meer uitgegeven dan begroot en dat is voornamelijk te wijten aan de cao-wijzigingen die pas in een laat stadium werden bekend gemaakt door de overheid, lang nadat de begroting voor 2023 al was vastgesteld door de RvT.

Als we inzoomen op de personeelslasten, zien we het volgende:

4.1 Personeelslasten

4.1 Personeelslasten	Begroting 2023	Realisatie 2023	Vershil
Lonen en salarissen	2.238.495	2.336.081	-97.586
Uitkeringen	0	-86.338	86.338
	2.238.495	2.249.743	-11.248
Dotaties aan voorzieningen	1.000	4.175	-3.175
Personeel niet in loondienst	46.000	59.554	-13.554
Overige personele lasten	61.500	78.279	-16.779
Totaal	2.346.995	2.391.751	-44.756

In 2023 is er € 98.000 meer betaald aan salarissen. Hiervan is € 54.000 uitgegeven in het kader van de ontvangen NPO gelden. De totale overschrijding van €44.756 is onder andere te wijten aan de cao-wijzigingen die pas in een laat stadium werden bekend gemaakt door de overheid, lang nadat de begroting voor 2023 al was vastgesteld door de RvT. Dit leidt tot een prijs-effect van € 123.000 hoger en een FTE volume-effect (0,3 fte) van € 25.000 lager.

4.2 Afschrijvingslasten

De afschrijvingen zijn iets lager dan begroot, de geplande investeringen zijn doorgevoerd.

4.3 Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn €10.000 hoger dan begroot en dat vindt zijn reden vooral in hogere energielasten (€2.000) en de onderhoudskosten zijn (€5.000) hoger dan begroot.

4.4 Overige lasten

Over de gehele linie bij de overige lasten zie je een overschrijding ten opzichte van de begroting. Opvallende overschrijding zijn gemaakt in verband met de kosten leerlingenzorg. Deze kosten zijn €14.000 hoger dan begroot, onder andere door gemaakte kosten bij In de buitenlucht (€9.000) en doorverwijzingen VSO vanuit St. Regionaal Samenwerkingsverbanden NO, die hoger uitvalt dan

begroot (€26.000). De kosten ICT systeembeheer zijn €33.000 hoger dan begroot, onder andere door de implementatie van Microsoft Office (€19.000). De kosten ICT zijn €17.000 hoger door eenmalige kosten met betrekking tot Presentis (€14.000) en het aanschaffen van 29 Acer laptops voor de leerlingen (€10.000).

11.8.3. Continuïteitsparagraaf

De leerlingenaantallen zijn licht stijgend geweest in de afgelopen jaren. Voor de komende jaren is de prognose in de meerjarenbegroting 2024-2027 stabiel. In algemene zin komen er door een stabiel leerlingaantal gelijkblijvende financiële middelen ter beschikking van het onderwijs. Om het tekort aan beschikbare leerkrachten op te vangen wordt waar mogelijk continuering van het personeelsbestand nagestreefd.

In de continuïteitsparagraaf beoogt de stichting dat iedere belangstellende kennis kan nemen van de wijze waarop wordt omgegaan met de financiële gevolgen van het gevoerde en te voeren beleid. Hierbij wordt inzicht gegeven in een aantal kengetallen, op het te verwachten exploitatieresultaat in de komende jaren en de ontwikkeling van de vermogenspositie.

Kengetallen:

Kengetallen	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1. Vermogensbeheer				
Solvabiliteit 2	86%	84%	85%	84%
Huisvestingsratio	4,6%	5,0%	5,0%	5,0%
2. Budgetbeheer				
Rentabiliteit	7,9%	-5,0%	-1,0%	-1,0%
Liquiditeit	6,54	5,52	5,84	5,72
3. Weerstandsvermogen				
Weerstandsvermogen	56%	56%	55%	54%
4. Personeels- en leerlingkengetallen				
FTE Directie	1,40	2,57	2,34	2,34
FTE OP	17,03	15,78	14,96	14,96
FTE OOP	7,44	6,79	6,59	6,59
FTE Totaal (excl vervanging)	25,87	25,14	23,89	23,89
Aantal leerlingen (t-1)	162	156	156	156

Toelichting personele ontwikkeling:

De bovenstaande kengetallen geven de personele bezetting in FTE weer exclusief vervanging. In de meerjarenbegroting wordt de rentabiliteit negatief vanaf 2024 en dit heeft ook zo zijn gevolgen voor de andere kengetallen.

Solvabiliteit

Het begrip solvabiliteit houdt in: de mate waarin de organisatie door de omvang van haar eigen vermogen in staat is om ook op langere termijn aan haar verplichtingen te kunnen voldoen en slechtere tijden te doorstaan. De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen het 'eigen vermogen (inclusief voorzieningen)' en het 'totale vermogen'. De norm is 20%. Met ruim 80% is de vereniging hier de komende jaren ruim boven.

Liquiditeit

Liquiditeit is de mate waarin de school over liquide middelen kan beschikken en de verhouding tussen de omvang van die liquide middelen en op korte termijn te verwachten uitgaven. De norm is $> 1,5$. Met een score van ruim 5,0 zit de vereniging hier de komende jaren ruim boven.

Rentabiliteit

De rentabiliteit wordt bepaald door het 'resultaat uit gewone bedrijfsvoering' te delen door het totaal aan baten. In non-profit organisaties wordt de rentabiliteit ook wel het begrotingsoverschot genoemd (of het begrotingstekort bij een negatief exploitatieresultaat). De rentabiliteit voor 2023 is 7,9% en daalt in de komende jaren tot $-/-5,0\%$ in 2024 en $-/-1,0\%$ in 2025 en 2026.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen (ook wel de vermogensbuffer genoemd) geeft de omvang van het eigen vermogen in verhouding tot de totale baten weer. Het geeft een indicatie van de financiële veerkracht en continuïteit na een calamiteit. Op dit moment staan we met 50% ruim boven het gestelde streefminimum van 10-40%. De verwachting is dat het leerlingenaantal de komende jaren stabiel blijft. Daardoor zullen de inkomsten gelijk blijven. Om ook in tijden van krimp aan alle verplichtingen te kunnen blijven voldoen, is het belangrijk dat er een behoorlijke vermogensbuffer is.

Huisvestingsratio

De huisvestingsratio is de verhouding tussen de huisvestingslasten (inclusief de afschrijvingen gebouwen en terreinen) en de totale lasten. De huisvestingsratio geeft het aandeel van de totale huisvestingslasten in verhouding van de totale lasten weer. Er wordt hierbij een maximum van 10% als norm gehanteerd. De vereniging zit hier met ruim 5% de komende jaren ruim onder.

Meerjaren-perspectief van de exploitatie:

Meerjaren exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
<i>3. Baten</i>				
3.1 Rijksbijdragen	3.072.576	2.755.360	2.769.221	2.783.082
3.2 Overheidsbijdragen	42.865	36.500	36.500	36.500
3.5 Overige baten	31.555	26.500	26.500	26.500
Totaal baten	3.146.995	2.818.360	2.832.221	2.846.082
<i>4. Lasten</i>				
4.1 Personeelslasten	2.391.751	2.460.761	2.348.957	2.353.330
4.2 Afschrijvingen	47.560	52.300	53.486	42.513
4.3 Huisvestingslasten	126.548	131.000	131.000	131.000
4.4 Overige lasten	391.782	343.515	343.515	343.515
Totaal lasten	2.957.641	2.987.576	2.876.958	2.870.358
Financiële baten en lasten	58.599	40.000	20.000	0
Resultaat	247.953	-129.216	-24.737	-24.276

Het verwachte resultaat over 2024 bedraagt een negatief saldo van €129.000. Voor 2025 en 2026 zal dit negatieve resultaat iets verbeteren richting €25.000. Door het dalen van de leerlingen aantallen van 162 naar 156 dalen de inkomsten voor de rijksbijdrage, verder worden er geen inkomsten meer ontvangen voor de NPO gelden vanaf 31-7-2023. Daarentegen stijgen de personeelslasten ten opzichte van de personeelslasten in 2023. Dit zijn gevolgen van de afgesloten CAO 2023-2024 (prijsseffect), want het aantal FTE daalt in 2024 t.o.v. 2023 met 0,7 FTE.

Meerjaren-perspectief van de balans:

Meerjarenbalans	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
<i>1. Activa</i>				
1.2 Materiële vaste activa	197.422	203.123	178.637	187.624
1.5 Vorderingen	131.881	131.881	131.881	131.881
1.7 Liquide middelen	1.737.060	1.603.144	1.603.893	1.571.630
Totaal activa	2.066.363	1.938.148	1.914.411	1.891.135
<i>2. Passiva</i>				
2.1 Eigen Vermogen (publiek)	1.716.549	1.587.335	1.562.598	1.538.322
2.1 Eigen Vermogen (privaat)	49.565	49.565	49.565	49.565
2.2 Voorzieningen	14.574	15.574	16.574	17.574
2.4 Kortlopende schulden	285.674	285.674	285.674	285.674
Totaal passiva	2.066.363	1.938.148	1.914.411	1.891.135

De materiële vaste activa daalt licht doordat de afschrijvingen hoger zijn dan de geplande investeringen die voornemens zijn de komende jaren. De vorderingen blijven nagenoeg gelijk. Voor een toelichting op de liquide middelen wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht. Het eigen vermogen blijft stabiel tot en met 2026 ruim € 1.500.000. Verder worden er weinig mutaties aan de passiva kant van de balans verwacht de komende jaren.

Meerjaren-kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo Baten en Lasten	189.354	-169.216	-44.737	-24.276
<i>Aanpassingen voor:</i>				
- Afschrijvingen	47.560	52.300	53.486	42.513
- Mutaties voorzieningen	-1.580	1.000	1.000	1.000
<i>Veranderingen in vlottende middelen:</i>				
- Vorderingen	60.517	-	-	-
- Schulden	-52.646	-	-	-
kasstroom uit bedrijfsoperaties:				
- Ontvangen interest	58.599	40.000	20.000	-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten:	301.805	-75.916	29.749	19.237
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in MVA (-/-)	-6.742	-58.000	-29.000	-51.500
Desinvesterings in MVA	3.219			
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten:	-3.523	-58.000	-29.000	-51.500
Mutatie liquide middelen	298.282	-133.916	749	-32.263
Beginstand liquide middelen	1.438.778	1.737.060	1.603.144	1.603.893
Mutatie liquide middelen	298.282	-133.916	749	-32.263
Eindstand liquide middelen	1.737.060	1.603.144	1.603.893	1.571.630

Interne risicobeheersings- en controlesysteem:

De interne beheersing van de processen en de risico's binnen de stichting is primair een verantwoordelijkheid van de Raad van Toezicht, die dat heeft gemandateerd aan de bestuurder. Het totale stelsel van functiescheidingen, autorisaties en andere maatregelen en procedures ondersteunt de bestuurder bij het beheersen van de processen en de risico's. Naast de inbedding van interne beheersing vanuit de lijn, vindt monitoring van het niveau van interne beheersing en de naleving ervan vanuit de directie plaats en vanuit de administratie-dienstverlener Preadyz, onder meer door het uitvoeren van onderzoeken op de naleving van maatregelen en procedures. De bestuurder, ondersteund door medewerkers van de administratie-dienstverlener, bewaakt tevens de opvolging van de door de externe accountant en eventuele overige partijen gedane aanbevelingen op het gebied van interne beheersing en rapporteert hierover minimaal twee keer per jaar.

Het bestuur is van mening dat het gehele stelsel van het interne risicobeheersings- en controlesysteem bijdraagt aan het rechtmatig en doelmatig realiseren van de doelstellingen van de stichting.

Belangrijke risico's en onzekerheden:

Het grootste financiële risico binnen onderwijsorganisaties wordt gevormd door een mismatch tussen de Rijksbekostiging en de werkelijke personele lasten. Dit geldt ook voor onze organisatie. Een weloverwogen aanstellingsbeleid beperkt dit risico maar tegelijk haaks staat op de noodzaak om nieuw personeel te zoeken en te binden.

De verwachte krimp van het aantal leerlingen in onze regio treedt langzaam maar zeker op. Er ontstaat noodzaak dat er een inzet en wellicht uitbreiding van het vaste personeelsbestand zal plaatsvinden om in de benodigde vervangingsbehoefte te kunnen voorzien. Dit kan leiden tot hogere personele uitgaven, waar geen bekostiging tegenover staat. Aan de andere kant is het tekort aan leerkrachten op de arbeidsmarkt een probleem dat direct invloed heeft op de kwaliteit van ons onderwijs.

Een ander risico betreft de betrouwbaarheid van de rijksoverheid. Bij de start van de lumpsum is door het ministerie terecht aangedrongen op een betere inhoudelijke en financiële verantwoording door de onderwijssector. In de praktijk blijkt dat steeds meer kosten die de werkgever verplicht is te betalen niet vergoed worden door de overheid.

29850

PrO Hardenberg

Jaarstukken 2023

Inhoudsopgave

	Pagina
Bestuursverslag	2
Financiële kengetallen	39
 Jaarrekening	
Grondslagen	41
Model A: Balans per 31 december 2023	44
Model B: Staat van baten en lasten over 2023	45
Model C: Kasstroomoverzicht	46
Model VA: Vaste Activa	47
Model VV: Voorraden en vorderingen	48
Model EL: Liquide middelen	49
Model EV: Eigen vermogen	50
Model VL: Voorzieningen en langlopende schulden	51
Model KS: Kortlopende schulden	52
Model G: Verantwoording subsidies	53
Model OB: Opgave overheidsbijdragen	54
Model AB: Opgave andere baten	55
Model LA: Opgave van de lasten	56
Model FB: Financiële baten en lasten	58
Model E: Overzicht verbonden partijen	59
WNT: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi publieke sector	60
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	62
Gebeurtenissen na balansdatum	63
Bestemming van het resultaat	64
Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	65
 Overige gegevens	
Controle verklaring van de onafhankelijke accountant	66
Gegevens rechtspersoon	67

Financiële kengetallen

Aan de hand van de jaarrekening kan een aantal kengetallen en ratio's worden berekend die verder inzicht kunnen geven in de gevolgen van het gevoerde beleid over het boekjaar en waardoor het beeld uit de jaarrekening kan worden verduidelijkt.

<u>Kengetallen</u>	2023	2022
<u>Solvabiliteit</u> <i>Eigen vermogen + voorzieningen in percentage van het totale vermogen.</i> De solvabiliteit geeft aan in hoeverre de stichting in staat is aan haar langetermijnverplichting te voldoen. 30% a 50% wordt als goed aangemerkt. Is de waarde hoger dan 30% dan is de stichting in staat om aan haar langetermijnverplichtingen te voldoen.	86,2%	81,9%
<u>Liquiditeit (Current ratio)</u> <i>Verhouding vlottende activa en kortlopend vreemd vermogen.</i> Deze verhouding geeft aan in hoeverre de stichting in staat is aan haar kortetermijnverplichtingen te voldoen. Een waarde tussen de 1,5 en 2 is goed. Ligt de waarde boven de 1,5 dan is de stichting in staat aan haar kortetermijnverplichtingen te voldoen.	6,54	4,82
<u>Weerstandsvermogen</u> <i>Verhouding tussen het totale eigen vermogen en de totale baten.</i> Een weerstandsvermogen tussen 10% en 40% wordt binnen de stichting als aanvaardbaar geacht. Het weerstandsvermogen zegt iets over de reservepositie van de stichting en over de mogelijkheden om financiële tegenvallers te kunnen opvangen.	56,1%	50,0%
<u>Rentabiliteit</u> <i>Verhouding exploitatieresultaat en de totale baten.</i> Dit heeft betrekking op het rendement en geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief exploitatieresultaat. Daarbij wordt uitgegaan van de gewone bedrijfsvoering. Het wordt berekend door het resultaat (het "exploitatiesaldo") te delen door de totale baten van de bedrijfsvoering.	7,9%	3,4%
<u>Huisvestingsratio</u> <i>Verhouding tussen de huisvestingslasten vermeerderd met afschrijvingen gebouwen en terreinen en de totale lasten</i> De huisvestingsratio geeft het aandeel van de totale huisvestingslasten in verhouding van de totale lasten weer. Als signaleringswaarde wordt een maximum van 10% gehanteerd.	4,6%	4,3%
Aantal leerlingen per teldatum 1-10 (t-1)	162	156
Aantal FTE (inclusief vervanging)	25,87	28,40
<u>Personeelskosten per FTE</u>	€ 90.301	€ 83.078
<u>Percentage personeelskosten t.o.v. de totale lasten</u>	80,9%	82,2%
Personele Lasten uit SvBL	2.391.751	2.413.519
Totale lasten uit SvBL	2.957.641	2.934.842
Saldo lonen en salarissen uit Lasten	2.336.081	2.359.409

Jaarrekening

A1 Grondslagen

1 Algemeen

Activiteiten van het bevoegd gezag

In deze jaarrekening zijn de activiteiten van de Stichting PrO Hardenberg en van de onder deze rechtspersoon vallende scholen (zie gegevens rechtspersoon) verantwoord.

Grondslagen voor de jaarrekening

Bij de inrichting van de jaarrekening is de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, RJ-richtlijn 660 en Titel 9 Boek 2 BW gehanteerd. De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in hele euro's. In de balans is het resultaatbestemmingsvoorstel reeds verwerkt. De waardering van activa en passiva vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de betreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Schattingswijziging

In 2022 is het aantal dienstjaren handmatig bepaald in verband met de overgang naar VISMA. Daarbij zijn niet alle dienstjaren goed overgenomen in VISMA. Vanaf 2023 is het door de medewerkers aantoonbare aantal dienstjaren in het onderwijs (overeenkomstig VISMA) bepalend. Dit heeft ertoe geleid dat er sprake is van correcties in de jaarrekening 2023 die verantwoord zijn als vrijval.

Financiële instrumenten

De Stichting PrO Hardenberg heeft alleen primaire financiële instrumenten, voor de grondslagen wordt verwezen naar de behandeling per post.

2 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Investerings in meubilair, ICT en leermiddelen worden op de balans gewaardeerd tegen de aanschafwaarde verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De materiële vaste activa worden lineair afgeschreven vanaf de maand van aanschaf. Als ondergrens van de te activeren activa wordt € 1.000,- aangehouden.

Met ingang van 1 januari 2019 wordt groot onderhoud geactiveerd op de balans en eveneens gewaardeerd tegen aanschafwaarde verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De gehanteerde activeringsgrens is conform het geldende activeringsbeleid.

Investeringsubsidies die ontvangen zijn, worden in mindering gebracht op de investering. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Eigendom

Schoolgebouwen, waarvan het juridisch eigendom berust bij de vereniging en het economisch eigendom bij de gemeente, zijn niet in de balans opgenomen. Eventuele bruikleenscholen zijn eveneens niet verwerkt.

De kosten van groot onderhoud aan de binnenkant alsmede het buitenschilderwerk van de schoolgebouwen worden ten laste gebracht van de bestemmingsreserve onderhoud.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd op nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid. De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan een jaar, tenzij dit bij de toelichting op de balans anders is aangegeven.

Liquide middelen

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan, worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Algemene reserve publiek

Deze post betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten. Aan de reserve worden via de resultaatbestemming overschotten in een boekjaar toegevoegd en tekorten onttrokken.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de Stichting PrO Hardenberg.

Bestemmingsreserves (publiek en privaat)

Hieronder opgenomen publieke en private reserves zijn bedoeld voor specifieke toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen gedekt moeten worden. Per bestemmingsreserve is aangegeven of deze is opgebouwd uit privaatrechtelijke dan wel publiekrechtelijke middelen.

Bestemmingsreserve huisvesting

Deze reserve is gevormd voor voorgenomen nieuwbouw.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen die op balansdatum bestaan en waarvan de omvang onzeker maar wel betrouwbaar te schatten is.

Voorziening ambtsjubileum

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van ambtsjubilea is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. Betaalde bedragen inzake jubileum worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

3 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Bij de bepaling van het exploitatiesaldo is uitgegaan van het baten en lastenstelsel. Dit betekent dat de opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Kosten hoeven nog geen uitgaven te zijn en opbrengsten nog geen inkomsten.

Rijksbijdragen

- de ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de de staat van baten en lasten.
- geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.
- geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Opbrengsten

Subsidies, niet zijnde investeringssubsidies, worden in het resultaat verantwoord zodra het waarschijnlijk is dat de desbetreffende subsidies zullen worden ontvangen en voor zover de hiermee samenhangende bestedingen zijn verricht.

Pensioenen

De Stichting Pro Hardenberg heeft een pensioenregeling. Pensioenen voor het onderwijspersoneel zijn ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP).

Per eind 2023 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 110,5%. De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Er bestaat geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bedragen in het geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere premies.

Rente

Renteopbrengsten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost.

4 Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij deze methode wordt het nettoresultaat aangepast voor posten van de winst- en verliesrekening die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in het verslagjaar, mutaties in de balansposten en posten van de winst en -verliesrekening waarvan de ontvangsten en uitgaven niet worden beschouwd als behorende tot de operationele activiteiten.

De liquiditeitspositie in het kasstroomoverzicht bestaat uit liquide middelen onder aftrek van gerealiseerde bankkredieten. In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt tussen operationele, investerings, en -financieringsactiviteiten.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financial leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van leasetermijnen is opgenomen onder de operationele activiteiten.

Model A: Balans per 31 december 2023

(na resultaatverdeling)

1 Activa	31 december 2023	31 december 2022
Vaste Activa		
1.1.2 Materiële vaste activa	<u>197.422</u>	<u>241.459</u>
<u>Totaal vaste activa</u>	<i>197.422</i>	<i>241.459</i>
Vlottende activa		
1.2.2 Vorderingen	131.881	192.398
1.2.4 Liquide middelen	<u>1.737.060</u>	<u>1.438.778</u>
<u>Totaal vlottende activa</u>	<u><i>1.868.941</i></u>	<u><i>1.631.176</i></u>
<u>Totaal activa</u>	<u>2.066.363</u>	<u>1.872.635</u>
2 Passiva		
2.1 Eigen vermogen	1.766.114	1.518.161
2.2 Voorzieningen	14.574	16.155
2.4 Kortlopende schulden	285.674	338.320
<u>Totaal passiva</u>	<u>2.066.363</u>	<u>1.872.636</u>

Model B: Staat van baten en lasten over 2023

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen	3.072.576	2.780.623	2.868.741
3.2 Overheidsbijdragen/subsidies overige overheden	42.865	36.500	76.188
3.5 Overige baten	<u>31.555</u>	<u>26.500</u>	<u>94.006</u>
Totaal baten	<u>3.146.995</u>	<u>2.843.623</u>	<u>3.038.935</u>
4 Lasten			
4.1 Personeelslasten	2.391.751	2.346.995	2.413.519
4.2 Afschrijvingen	47.560	49.410	48.284
4.3 Huisvestingslasten	126.548	116.750	115.929
4.4 Overige lasten	<u>391.782</u>	<u>307.530</u>	<u>357.110</u>
Totaal lasten	<u>2.957.641</u>	<u>2.820.685</u>	<u>2.934.842</u>
Saldo baten en lasten	<u>189.354</u>	<u>22.938</u>	<u>104.094</u>
6 Financiële baten en lasten	58.599	-	399
<u>Resultaat</u>	<u>247.953</u>	<u>22.938</u>	<u>104.493</u>

Model C: Kasstroomoverzicht

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo Baten en Lasten	189.354	104.094
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen	47.560	48.284
Mutaties voorzieningen	-1.580	-4.969
<i>Veranderingen in vlottende middelen:</i>		
Vorderingen (-/-)	60.517	-125.761
Schulden	<u>-52.647</u>	<u>-9.957</u>
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties:	243.204	11.691
Ontvangen interest	58.599	399
	58.599	399
<u>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten:</u>	<u>301.803</u>	<u>12.090</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in MVA (-/-)	-6.742	-71.587
Desinvesterings in MVA	3.219	
<u>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten:</u>	<u>-3.523</u>	<u>-71.587</u>
Mutatie liquide middelen	298.280	-59.497
Beginstand liquide middelen	1.438.778	1.498.275
Mutatie liquide middelen	<u>298.280</u>	<u>-59.497</u>
Eindstand liquide middelen	<u><u>1.737.058</u></u>	<u><u>1.438.778</u></u>

Model VA: Vaste Activa

1 Activa

1.1.2 Materiele vaste activa

	Cumulatieve aanschafwaarde per 1 januari 2023	Cumulatieve afschrijvingen tot en met 1 januari 2023	Boekwaarde per 1 januari 2023	Mutaties 2023			Cumulatieve aanschafwaarde per 31 december 2023	Cumulatieve afschrijvingen tot en met 31 december 2023	Boekwaarde per 31 december 2023
				Investerings	Des- investeringen	Afschrijvingen			
1.1.2.1 Gebouwen en terreinen	185.591	79.952	105.640	-	-	8.972	185.591	88.924	96.668
1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	754.779	618.960	135.819	6.742	3.219	38.588	758.302	657.548	100.754
1.1.2.4 Overige materiële vaste activa	33.589	33.589	-	-	-	-	33.589	33.589	-
Materiële vaste activa	973.959	732.500	241.459	6.742	3.219	47.560	977.483	780.061	197.422

Onder inventaris en apparatuur vallen de posten meubilair, inventaris en ICT middelen.

Duurzame goederen worden geactiveerd bij een aanschafwaarde boven de € 1.000,-.

Onder andere vaste bedrijfsmiddelen vallen o.a. de vervoersmiddelen en onderwijsleerpakket.

Gehanteerde afschrijvingspercentages inventaris en andere vaste bedrijfsmiddelen per categorie:

	<u>termijn in jaren</u>	<u>percentage</u>
1.1.2.1 - gebouwen (verbouw)	10 en 20	10% en 5%
1.1.2.3 - computerapparatuur	4	25%
- audiovisueel	12	8%
- meubilair	10	10,0%
- overige inventaris	3 en 10	33,3% en 10%
- inrichting vaklokalen	15	7,5%
1.1.2.4 - vervoersmiddelen	5	20%

Model VV: Voorraden en vorderingen

1.2.2 Vorderingen

	31 december 2023	31 december 2022
1.2.2.1 Debiteuren algemeen	74.414	125.716
1.2.2.2 Vorderingen op OCW	-	-
1.2.2.8 Overige overheden	23.436	23.436
1.2.2.10 Overige vorderingen	21.501	28.001
1.2.2.15 Overlopende activa overige	<u>12.530</u>	<u>15.245</u>
<u>Vorderingen</u>	<u>131.881</u>	<u>192.398</u>

Uitsplitsing

<i>15100 - Debiteuren diversen</i>	<u>74.414</u>	<u>125.716</u>
<u>1.2.2.1 Debiteuren algemeen</u>	74.414	125.716
<i>15620 - Gemeente voorziening huisvesting/inrichting</i>	<u>23.436</u>	<u>23.436</u>
<u>1.2.2.8 Overige overheden</u>	23.436	23.436
<i>24934 - Personeelsfonds</i>	-	231
<i>15790 - Nog te ontvangen bedragen</i>	<u>21.501</u>	<u>27.770</u>
<u>1.2.2.10 Overige vorderingen</u>	21.501	28.001
<i>15840 - Transitorische posten</i>	<u>12.530</u>	<u>15.245</u>
<u>1.2.2.15 Overlopende activa overige</u>	12.530	15.245

Model EL: Liquide middelen

1.2.4 Liquide middelen

	31 december 2023	31 december 2022
1.2.4.1 Kasmiddelen	200	235
1.2.4.2 Tegoeden op bankrekeningen	<u>1.736.860</u>	<u>1.438.543</u>
Liquide middelen	<u>1.737.060</u>	<u>1.438.778</u>

Uitsplitsing

<i>17100 - Kas 1</i>	200	235
<u>1.2.4.1 Kasmiddelen</u>	<u>200</u>	<u>235</u>
<i>17202 - NL53ABNA0620367083</i>	1.514	1.892
<i>17250 - Schatkistbankieren Ministerie</i>	1.727.679	1.428.953
<i>17401 - Spaarrekening Rabo 3249130060</i>	707	796
<i>17402 - Spaarrekening ABN 620434783</i>	4.920	4.874
<i>17403 - Spaarrekening ABN 620445815</i>	<u>2.040</u>	<u>2.028</u>
<u>1.2.4.2 Tegoeden op bankrekeningen</u>	<u>1.736.860</u>	<u>1.438.543</u>

Model EV: Eigen vermogen

2.1 Eigen vermogen

	Stand per 1 januari 2023	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31 december 2023
2.1.1.1 Algemene reserve	1.068.346	247.953	-161.000	1.155.299
2.1.1.2 Bestemmingsreserve publiek	400.250	-	161.000	561.250
2.1.1.3 Bestemmingsreserves privaat	49.565	-	-	49.565
<u>Eigen Vermogen</u>	<u>1.518.161</u>	<u>247.953</u>	<u>-</u>	<u>1.766.114</u>

Uitsplitsing

<i>21150 - Algemene reserve</i>	1.068.346	247.953	-161.000	1.155.299
<u>2.1.1.1 Algemene reserve</u>	1.068.346	247.953	-161.000	1.155.299
<i>21210 - Bestemmingsreserve Niet bekostigde groeitelling</i>	14.000	-	-14.000	-
<i>- Bestemmingsreserve Verhoging Whk premie</i>	36.250	-	-	36.250
<i>21230 - Bestemmingsreserve materieel</i>	350.000	-	175.000	525.000
<u>2.1.1.2 Bestemmingsreserve publiek</u>	400.250	-	161.000	561.250
<i>21300 - Bestemmingsreserve privaat</i>	49.565	-	-	49.565
<u>2.1.1.3 Bestemmingsreserves privaat</u>	49.565	-	-	49.565

De bestemmingsreserve materieel is opgenomen met betrekking tot voorgenomen nieuwbouw.

Model VL: Voorzeningen en langlopende schulden

2.2 Voorzeningen

	Stand per 1 januari 2023	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Rente mutatie (bij contante waarde)	Stand per 31 december 2023	Looptijd < 1 jaar	Looptijd 1 t/m 5 jaar	Looptijd > 5 jaar
2.2.1 Personele voorziening (jubilea)	16.155	1.000	5.756	-3.175	-	14.574	-	5.231	9.343
<u>Voorzeningen</u>	16.155	1.000	5.756	-3.175	-	14.574	-	5.231	9.343
Uitsplitsing									
<i>22100 - Voorziening jubilea</i>	16.155	1.000	5.756	-3.175	-	14.574	-	5.231	9.343
<u>2.2.1 Personele voorzieningen</u>	16.155	1.000	5.756	-3.175	-	14.574	-	5.231	9.343

Model KS: Kortlopende schulden

2.4 Kortlopende schulden

	31 december 2023	31 december 2022
2.4.8 Crediteuren	19.627	70.627
2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen	111.646	105.684
2.4.10 Pensioenen	29.651	32.046
2.4.12 Overige kortlopende schulden	11.117	36.786
2.4.14 Vooruit ontvangen subsidies OCW/EZ	3.373	-
2.4.16 Vooruit ontvangen bedragen	24.106	16.447
2.4.17 Vakantiegeld en vakantiedagen	86.154	76.731
Kortlopende schulden	285.674	338.320
Uitsplitsing		
<i>24300 - Crediteuren</i>	19.627	70.627
<u>2.4.8 Crediteuren</u>	19.627	70.627
<i>24700 - Af te dragen aan Belastingdienst</i>	109.231	105.684
<i>24732 - Te betalen premie RF</i>	2.415	-
<u>2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>	111.646	105.684
<i>24800 - Te betalen pensioenbijdragen</i>	29.651	32.046
<u>2.4.10 Pensioenen</u>	29.651	32.046
<i>24060 Te betalen accountantskosten</i>	6.171	-
<i>24900 - Nog te betalen bedragen</i>	3.417	36.067
<i>24930 - Te betalen netto salarissen</i>	72	719
<i>24934 - Personeelsfonds</i>	1.457	-
<u>2.4.12 Overige kortlopende schulden</u>	11.117	36.786
<i>24020 - Nog te besteden subsidies ministerie</i>	3.373	-
<u>2.4.14 Vooruit ontvangen subsidies OCW</u>	3.373	-
<i>24035 - Nog te besteden investeringssubs. overig</i>	-	-
<i>24040 - Vooruitontvangen bedragen</i>	24.106	16.447
<u>2.4.16 Vooruit ontvangen bedragen</u>	24.106	16.447
<i>24050 - Aanspraken vakantiegeld</i>	78.307	69.940
<i>24051 - Aanspraken eindejaarsuitkering</i>	475	-
<i>24053 - Aanspraken bindingstoelage</i>	7.372	6.790
<u>2.4.17 Vakantiegeld en vakantiedagen</u>	86.154	76.731

Model G: Verantwoording subsidies

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt

Omschrijving	Toewijzing	De activiteiten zijn ultimo 2023 conform de subsidiebeschikking	
	Kenmerk	datum	
<i>Studieverlof 2023: Lerarenbeurs</i>	<i>2023/2/22416602</i>	<i>22-8-2023</i>	<i>onderhanden</i>

G2A. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m 2022	Totale subsidiabele kosten t/m 2022	Saldo per 1 januari 2023	Ontvangen in 2023	Subsidiabele kosten in 2023	Te verrekenen per 31 december 2023
	Kenmerk	datum	€	€	€	€	€	€
Totaal			0	0	0	0	0	0

G2B. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m 2022	Totale subsidiabele kosten t/m 2022	Saldo per 1 januari 2023	Ontvangen in 2023	Subsidiabele kosten in 2023	Te verrekenen per 31 december 2023
	Kenmerk	datum	€	€	€	€	€	€
Totaal			0	0	0	0	0	0

Model OB: Opgave overheidsbijdragen

3.1 Rijksbijdragen

	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
3.1.1.1 Rijksbijdrage OCW	3.012.544	2.747.060	2.802.731
3.1.2.1 Overige subsidies OCW	2.409	-	11.353
3.1.3.1 Doorbetalingen Rijksbijdrage Samenwerkingsverbanden	57.623	33.563	54.657
<u>Rijksbijdragen</u>	3.072.576	2.780.623	2.868.741
Uitsplitsing			
<i>81000 - Basisbekostiging VO</i>	1.854.629	1.722.018	1.664.169
<i>81001 - Aanvullende bekostiging LWOO en PRO</i>	899.797	840.394	814.456
<i>81101 - Vermindering uitkeringskosten</i>	-31.276	-18.122	-17.723
<i>81113 - PenA werkdrukverlaging</i>	78.397	-	-
<i>81116 - Aanv. bekost. strat. Personeelsbel., begeleid. en verz.</i>	20.910	84.005	82.532
<i>81238 - Nationaal Programma Onderwijs</i>	190.087	118.765	259.297
<u>3.1.1.1 Rijksbijdrage OCW</u>	3.012.544	2.747.060	2.802.731
<i>81212 - Subsidie voor studieverlof</i>	2.409	-	-
<i>81237 - Aanv. Bekost. aanpak jeugdwerkloosheid agv Coronacrisis</i>	-	-	3.495
<i>81290 - Overige subsidies ministerie</i>	-	-	7.858
<u>3.1.2.1 Overige subsidies OCW</u>	2.409	-	11.353
<i>81302 - Budget passend onderwijs</i>	57.623	33.563	54.657
<u>3.1.3.1 Doorbetalingen Rijksbijdrage Samenwerkingsverbanden</u>	57.623	33.563	54.657

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
3.2.2.2 Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies	9.654	13.500	11.530
3.2.2.3 Overige overheden	33.211	23.000	64.658
<u>Overige overheidsbijdragen en -subsidies</u>	42.865	36.500	76.188
Uitsplitsing			
<i>82100 - Vergoeding gemeente</i>	9.654	13.500	11.530
<u>3.2.2.2 Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies</u>	9.654	13.500	11.530
<i>82250 - Overige overheidsbijdragen</i>	33.211	23.000	64.658
<u>3.2.2.3 Overige overheden</u>	33.211	23.000	64.658

Model AB: Opgave andere baten

3.5 Overige baten

	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
3.5.1 Opbrengst verhuur	188	-	111
3.5.2 Detachering personeel	-	-	16.797
3.5.5 Ouderbijdragen	8.320	6.000	4.305
3.5.9 Opbrengst catering	-	500	-
3.5.10 Overige	23.046	20.000	72.794
<u>Overige baten</u>	31.555	26.500	94.006

Uitsplitsing

<i>85105 - Kluishuur</i>	188	-	111
<u>3.5.1 Opbrengst verhuur</u>	188	-	111
<i>85200 - Detacheringen</i>		-	16.797
<u>3.5.2 Detachering personeel</u>	-	-	16.797
<i>85500 - Ouderbijdragen</i>	8.320	6.000	4.305
<u>3.5.5 Ouderbijdragen</u>	8.320	6.000	4.305
<i>85630 - Opbrengst kantine</i>	-	500	-
<u>3.5.9 Opbrengst catering</u>	-	500	-
<i>85690 - Overige baten</i>	23.046	20.000	72.794
<u>3.5.10 Overige</u>	23.046	20.000	72.794

Model LA: Opgave van de lasten

4 Lasten

4.1 Personele lasten

	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
4.1.1 Lonen en salarissen	2.336.081	2.238.495	2.359.409
4.1.2 Overige personele lasten	142.008	108.500	161.507
4.1.3 Af: Ontvangen vergoedingen	86.338	-	107.397
<u>Personele lasten</u>	2.391.751	2.346.995	2.413.519
Uitsplitsing			
4.1.1.1 <i>Brutolonen en salarissen</i>	<i>1.777.805</i>	<i>2.238.495</i>	<i>1.764.053</i>
4.1.1.2 <i>Sociale lasten</i>	<i>316.918</i>		<i>306.082</i>
4.1.1.5 <i>Pensioenpremies</i>	<i>241.358</i>		<i>289.274</i>
<u>Lonen en salarissen</u>	2.336.081	2.238.495	2.359.409
4.1.2.1 <i>dotaties voorzieningen</i>	4.175	1.000	4.321
4.1.2.2 <i>personeel niet in loondienst</i>	59.554	46.000	24.503
4.1.2.3 <i>overige</i>	78.279	61.500	132.684
<u>Overige personele lasten</u>	142.008	108.500	161.507

4.2 Afschrijvingslasten

	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
4.2.2 Afschrijvingen materiele vaste activa	47.560	49.410	48.284
<u>Afschrijvingslasten</u>	47.560	49.410	48.284

4.3 Huisvestingslasten

	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
4.3.1 Huurlasten	17.715	16.000	15.859
4.3.3 Onderhoudslasten	11.467	10.500	16.212
4.3.4 Energie en water	46.127	43.500	41.223
4.3.5 Schoonmaakkosten	40.891	38.000	37.885
4.3.6 Belastingen en heffingen ter zake van huisvesting	1.260	4.750	1.467
4.3.8 Overige huisvestingslasten	9.088	4.000	3.282
<u>Huisvestingslasten</u>	126.548	116.750	115.929

4.4 Overige lasten

	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
4.4.1 Administratie en beheer	74.269	82.530	94.286
4.4.2 Inventaris en apparatuur	101.634	62.000	60.086
4.4.3 Leer- en hulpmiddelen	75.435	72.000	86.964
4.4.5 Overige	140.444	91.000	115.775
<u>Overige lasten</u>	391.782	307.530	357.110
Specificatie honorarium			
4.4.1.1 <i>Onderzoek jaarrekening</i>	10.285	7.500	9.680
<u>Accountantslasten</u>	10.285	7.500	9.680

Model FB: Financiële baten en lasten

6 Financiële baten en lasten

	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
6.1.1 Rentebaten	58.599	-	399
<u>Financiële baten en lasten</u>	<u>58.599</u>	<u>-</u>	<u>399</u>

Model E: Overzicht verbonden partijen

Naam	Juridische vorm 2023
Samenwerkingsverband v.o. N.O.-Overijssel	Stichting

WNT: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi publieke sector

4.1: Vermelding bezoldiging topfunctionarissen

Vermelding topfunctionarissen

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden.

De WNT is van toepassing op PrO Hardenberg.

Het voor PrO Hardenberg toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 132.000, het WNT-maximum voor het onderwijs, klasse A. Deze klasseindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	2
Gemiddeld aantal studenten	1
Gewogen aantal onderwijssoorten	1
Totaal aantal complexiteitspunten	4

1a Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2023		
Bedragen x € 1	J. Winters	J. van Petegem
Functiegegevens	Bestuurder	Bestuurder
Aanvang en einde dienstvervulling in 2023	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	0,4	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja

Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkosten vergoeding	42.596	94.823
Beloning betaalbaar op termijn	7.497	14.902
Subtotaal	50.093	109.725
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	52.800	132.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-
Totale bezoldiging	50.093	109.725
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan.		
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		

Gegevens 2022	J. Winters
Functiegegevens	Bestuurder
Aanvang en einde dienstvervulling in 2022	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	0,4
Dienstbetrekking	ja
Beloning plus belastbare onkosten vergoeding	42.546
Beloning betaalbaar op termijn	7.809
Subtotaal	50.355
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	51.200
Totale bezoldiging 2022	50.355

1d Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Gegevens 2023	
Naam toezichhoudende topfunctionaris	Functie
Raad van Toezicht :	
- Mevrouw G. van der Wel	Lid
- De heer H. Huisinga	Lid
- De heer A. van Dijk	Lid
- De heer H. Brink	Lid

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Contract Preadyz:

Met Preadyz is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten voor 2024. De jaarlijkse kosten hiervan bedragen € 45.584 inclusief BTW.

Voorziening duurzame inzetbaarheid:

In het kader van de Regeling Duurzame Inzetbaarheid is een inventarisatie gedaan onder het personeel, maar er zal geen gebruik worden gemaakt van de rechten tot sparen hiervoor.

Energiecontract:

Met Engie is een contract afgesloten voor de periode van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2025 voor de levering van elektriciteit en gas. De jaarlijkse kosten hiervan bedragen ca. € 32.000 per jaar inclusief BTW.

Kopieercontract

Met Bruinsma is een kopieercontract afgesloten voor de periode van 1 juli 2023 tot 1 juli 2029. De jaarlijkse huurkosten bedragen € 13.788.

Huur gymlokaal

Van de gemeente Hardenberg wordt een gymlokaal gehuurd. De kosten hiervoor bedragen ca. € 17.700 per jaar.

Schoonmaakcontract

Met AK Schoonmaakbedrijf B.V. is een contract afgesloten voor de periode vanaf 1 augustus 2023 tot en met 31 juli 2024. Dit contract wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd. De jaarlijkse kosten bedragen ca. € 43.600 inclusief BTW.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op de waardering van de in de balans getoonde posten of het resultaat.

Bestemming van het resultaat

Vanuit de statuten zijn geen nadere bepalingen opgenomen met betrekking tot de bestemming van het resultaat.

Het voorstel voor de resultaatbestemming is als volgt:

Resultaat 2023

- 247.953 wordt toegevoegd aan de algemene reserve
- wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve publiek

247.953 totaal resultaatverdeling

Overige gegevens

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

College van bestuur:

- De heer J. van Petegem

Raad van Toezicht:

- Mevrouw Van Poll-Lohuis
- Mevrouw G. van der Wel
- De heer H. Huisinga
- De heer A. van Dijk
- De heer W. Lodder
- De heer H. Brink

Datum vaststelling jaarrekening:

Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs voor Hardenberg en omgeving
Verlengde Korte Steeg 18
7772 RZ HARDENBERG

Datum
21 juni 2024

Behandeld door
C. Elsinga RA EMA

Kenmerk
8115/CE/AW

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht en het bestuur van Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs voor Hardenberg en omgeving

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs voor Hardenberg en omgeving te Hardenberg gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs voor Hardenberg en omgeving op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Regelgeving jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantprotocol OCW 2023.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantprotocol OCW 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs voor Hardenberg en omgeving zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die is vereist op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantprotocol OCW 2023 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantprotocol OCW 2023 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantprotocol 2023.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiele fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantprotocol OCW 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de

- onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaet zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 21 juni 2024

AKSOS Assurance B.V.
namens deze

C. Elsinga RA EMA

Gegevens over de rechtspersoon

Algemene gegevens

Bestuursnummer	29850
Naam instelling	PrO Hardenberg
Adres	Verlengde Korte Steeg 18
Postcode	7772 RZ
Plaats	Hardenberg
Telefoon	0523-267700
E-mailadres	j.vanpetegem@prohardenberg.nl
Website	www.prohardenberg.nl
Contactpersoon	Dhr. J. van Petegem
Telefoon	0523-267700
E-mailadres	j.vanpetegem@prohardenberg.nl